

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра аудиту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Облік і аудит»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ**

Здобувача: Опанасенка Дмитра Вікторовича

Науковий керівник: к.е.н., доцент Булкот Г.В.

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Петрик О.А.

Київ 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота містить 97 сторінок, 1 рисунок, список використаних джерел з 65 найменувань, додатки.

«Особливості організації обліку та аудиту нематеріальних активів на підприємстві»

Об'єктом дослідження є господарська діяльність підприємства в частині операцій з нематеріальними активами.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів, пов'язаних з обліком та аудитом нематеріальних активів.

Мета дослідження полягає у дослідженні особливостей організації обліку та аудиту нематеріальних активів ТОВ АК «Кроу Україна»; систематизація наукових, організаційних, практичних положень обліку та аудиту операцій з нематеріальних активів на підприємстві; розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- обґрунтувати економічну сутність, класифікацію та оцінку нематеріальних активів;
- опрацювати нормативно-правове забезпечення обліку та аудиту нематеріальних активів;
- розглянути вплив особливостей діяльності підприємства на формування складу нематеріальних активів та їх оцінки;
- викласти порядок документального оформлення операцій із нематеріальними активами;
- описати ведення синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів та відображення їх у фінансовій звітності;
- розкрити шляхи удосконалення обліку нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» з використанням сучасних цифрових технологій;
- визначити мету, завдань та інформаційного забезпечення аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»;

- розкрити методичні підходи та організацію аудиторської перевірки нематеріальних активів;
- узагальнити результатів аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» та підготовку звіту незалежного аудитора;
- розробити рекомендації щодо удосконалення методики аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

За результатами проведеного дослідження були запропоновані напрями удосконалення процесів обліку та аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна». Упровадження оновленої системи організації облікових процедур та контролю за нематеріальними активами дало можливість підприємству: підвищити точність і своєчасність відображення операцій з нематеріальними активами в бухгалтерському обліку; пришвидшити доступ до необхідних даних щодо наявності, руху та оцінки нематеріальних активів; оптимізувати документообіг, що супроводжує процеси їх визнання, оцінки та амортизації; зменшити ризики помилок та затримок на етапах підготовки аудиторських доказів; підвищити ефективність внутрішнього контролю та забезпечити більш повне розкриття інформації у фінансовій звітності; скоротити трудомісткість процедур, пов'язаних із перевіркою та підтвердженням вартості нематеріальних активів.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2025.

Рік захисту роботи: 2025.

Ключові слова: нематеріальні активи, компанія, підприємства, амортизація, вартість, відомість, цифрові технології, інформаційна база, первинні документи, програмне забезпечення, економічні показники.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	7
1.1 Економічна сутність, класифікація та оцінка нематеріальних активів	7
1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку та аудиту нематеріальних активів	12
1.3 Вплив особливостей діяльності підприємства на формування складу нематеріальних активів та їх оцінку	17
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	23
2.1 Порядок документального оформлення операцій із нематеріальними активами	23
2.2 Синтетичний та аналітичний облік нематеріальних активів та відображення їх у фінансовій звітності	29
2.3 Шляхи удосконалення обліку нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» з використанням сучасних цифрових технологій	35
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	42
3.1 Мета, завдання та інформаційне забезпечення аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»	42
3.2 Методичні підходи та організація аудиторської перевірки нематеріальних активів.....	47
3.3. Результати аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» та підготовка звіту незалежного аудитора	52
3.4 Рекомендації щодо удосконалення методики аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68
ДОДАТКИ	76

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний розвиток економіки характеризується стрімким зростанням ролі нематеріальних активів, які формують інтелектуальний потенціал підприємства, забезпечують його конкурентоспроможність та інноваційність. В умовах цифровізації бізнесу саме нематеріальні ресурси стають головним чинником створення доданої вартості, тому ефективна система їх обліку набуває особливого значення. Невизначеність вартості нематеріальних активів, різноманітність їх видів і способів використання потребують розроблення дієвих підходів до ідентифікації та оцінки таких ресурсів.

Проблематика аудиту нематеріальних активів полягає у складності перевірки їх достовірності, оцінки реальної вартості та коректності відображення у звітності. Недосконалість нормативно-правового регулювання і різне тлумачення окремих положень облікових стандартів створюють ризики помилок і спотворень у фінансових результатах. Удосконалення обліку та аудиту цих активів сприяє підвищенню прозорості фінансової інформації, забезпеченню довіри інвесторів і розвитку підприємств на засадах сталості.

Тема «нематеріальні активи» активно досліджується вітчизняними науковцями, які розглядають питання їх визнання, оцінки, обліку та аудиту. Значний внесок у розвиток теоретичних і методологічних засад обліку нематеріальних активів зробили такі українські вчені, як А.Г. Завгородній, З.В. Задорожний, Я.Д. Крупка, В.В. Сопко, Ф.Ф. Бутинець, В.Д. Козенкова, В.В. Серединська, а також інші фахівці, чиї дослідження сприяли удосконаленню методики відображення цих активів у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Їхні праці формують наукову базу для подальшого розвитку системи управління інтелектуальними ресурсами підприємств у контексті цифровізації економіки.

Незважаючи на суттєві напрацювання, у сфері обліку нематеріальних активів залишається низка невирішених проблем, пов'язаних із гармонізацією національних стандартів із міжнародними вимогами, визначенням критеріїв визнання, оцінки та переоцінки активів, а також розробкою дієвих підходів до їх аудиту. Недостатня єдність методичних положень і відмінності у практиці відображення цих активів створюють труднощі для забезпечення достовірності фінансової звітності підприємств. Тому подальші дослідження в цьому напрямі залишаються актуальними й необхідними для вдосконалення організації обліку та аудиту нематеріальних активів в Україні.

Об'єкт дослідження – господарська діяльність підприємства в частині операцій з нематеріальними активами.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та практичних аспектів, пов'язаних з обліком та аудитом нематеріальних активів.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи – систематизація наукових, організаційних, практичних положень обліку та аудиту операцій з нематеріальних активів на підприємстві; розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Завдання дослідження:

- обґрунтування економічної сутності, класифікації та оцінки нематеріальних активів;
- опрацювання нормативно-правового забезпечення обліку та аудиту нематеріальних активів;
- розгляд впливу особливостей діяльності підприємства на формування складу нематеріальних активів та їх оцінки;
- викладення порядку документального оформлення операцій із нематеріальними активами;
- описати ведення синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів та відображення їх у фінансовій звітності;

- розкриття шляхів удосконалення обліку нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» з використанням сучасних цифрових технологій;
- визначення мети, завдань та інформаційного забезпечення аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»;
- розкриття методичних підходів та організації аудиторської перевірки нематеріальних активів;
- узагальнення результатів аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» та підготовка звіту незалежного аудитора;
- розроблення рекомендацій щодо удосконалення методики аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано методи аналізу й синтезу для вивчення теоретичних основ обліку нематеріальних активів, індукції та дедукції для узагальнення результатів аудиту, порівняльний і графічний методи для відображення взаємозв'язків між видами активів, а також економіко-статистичні методи для оцінки їх динаміки. Для систематизації нормативних положень використано метод узагальнення, а для обґрунтування рекомендацій — метод наукового прогнозування.

Наукова новизна. Наукова новизна дослідження полягає у поглибленні теоретичних засад та обґрунтуванні практичних напрямів удосконалення організації обліку й аудиту нематеріальних активів на підприємстві. Запропоновано системний підхід до формування інформаційного забезпечення процесу управління такими активами з урахуванням принципів цифровізації бухгалтерського обліку. Визначено взаємозв'язок між якістю облікових даних про нематеріальні активи та ефективністю фінансового контролю підприємства.

Також удосконалено підходи до аудиту нематеріальних активів шляхом використання комбінованих методів перевірки, які передбачають поєднання традиційних аудиторських процедур із сучасними цифровими технологіями. Розроблені положення дають можливість підвищити достовірність

фінансової звітності та адаптувати аудиторські процеси до вимог міжнародних стандартів.

Інформаційною базою роботи стали законодавчі акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених із питань обліку й аудиту, нормативно-правові документи з питань обліку нематеріальних активів, матеріали науково-практичних конференцій, дані обліку і звітності ТОВ АК «Кроу Україна».

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування наданих пропозицій щодо вдосконалення обліку нематеріальних активів з використанням комп'ютерної обробки даних у практиці ТОВ АК «Кроу Україна».

Апробація результатів дослідження. Коротка вижимка з висновків одержаних під час написання магістерської кваліфікаційної роботи були виствітлені на науковій конференції «Пріоритетні напрямки та вектори розвитку світової науки», результати дослідження були сформовані в наукову тезу та опубліковані під наступною темою: «Проблематика обліку нематеріальних активів на підприємстві»

Структура та обсяг дослідження. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Економічна сутність, класифікація та оцінка нематеріальних активів

Нематеріальні активи є важливою складовою необоротних ресурсів підприємства, оскільки вони забезпечують формування його інтелектуального потенціалу, конкурентних переваг і фінансової стійкості. Їхня унікальність полягає у здатності створювати економічні вигоди без наявності матеріальної форми, що відрізняє їх від інших видів активів. На думку Завгороднього А.Г. та колег, такі активи слід розглядати як ресурси, контрольовані підприємством унаслідок минулих подій, використання яких забезпечує економічні вигоди впродовж періоду, більшого ніж один рік [12, с. 214]. Ця характеристика підкреслює довгостроковий характер нематеріальних ресурсів, їх здатність підвищувати інноваційний потенціал підприємства та впливати на його ринкову капіталізацію. Важливим є те, що саме нематеріальні активи формують основу інтелектуального капіталу, який визначає здатність компанії до розвитку та адаптації у мінливому бізнес-середовищі. Крім того, їх правильна ідентифікація й оцінка дозволяє забезпечити прозорість звітності та достовірність фінансових результатів. Отже, економічна сутність нематеріальних активів поєднує правові, фінансові та інтелектуальні аспекти, які формують основу сучасного управління ресурсами.

Підходи до трактування поняття «нематеріальні активи» у вітчизняній літературі є різноманітними, що зумовлено багатовимірністю їх економічної природи. Як видно з узагальнених у Додатку А визначень, частина дослідників пов'язує цю категорію з правами на використання інтелектуальної власності, інші – з ресурсами, які створюють додану вартість підприємства. Так, Ковалевич О.В. і Прохар Н.В. визначають нематеріальний

актив як немонетарний об'єкт, що має юридичний статус, підлягає правовому захисту та використовується для підвищення ринкової вартості підприємства [16, с. 62]. Крупка Я.Д. і Задорожний З.В. наголошують на важливості критеріїв ідентифікації та контрольованості, що забезпечують прозорість обліку таких активів [19, с. 233]. Деякі науковці також підкреслюють залежність вартості нематеріальних активів від ступеня їх комерціалізації та здатності генерувати прибуток, що свідчить про їхню тісну інтеграцію в бізнес-модель підприємства. Таким чином, спільною ознакою усіх визначень є відсутність матеріальної форми, довгостроковість використання та потенціал створення майбутніх вигід.

Бутнік-Сіверський О. розглядає нематеріальні активи як довгострокові витрати, які не мають фізичної форми, але забезпечують отримання доходу протягом тривалого періоду [5, с. 118]. Подібну позицію висловлює Ясишена В.В., зазначаючи, що нематеріальні активи поєднують кілька ключових характеристик: відсутність матеріального втілення, наявність вартості, здатність приносити прибуток і можливість відокремлення від підприємства [57, с. 142]. Гамова О.В. і Козачок І.А. у свою чергу підкреслюють роль цих активів у створенні ринкової вартості та визначенні конкурентоспроможності підприємства [6, с. 18]. Крім того, ряд сучасних досліджень наголошує, що нематеріальні активи мають властивість швидко змінювати свою економічну корисність під впливом технологічних інновацій. Це потребує постійного вдосконалення методів їх оцінки та адаптації до цифрової трансформації обліку. Отже, у науковій спільноті сформувався консенсус щодо визначення нематеріальних активів як довгострокових ресурсів, що поєднують інтелектуальні, правові й економічні властивості.

У системі бухгалтерського обліку нематеріальні активи виділяються як окрема група необоротних активів, які відображають нематеріальну складову капіталу підприємства. Їх роль полягає не лише у створенні доходу, а й у формуванні ділової репутації, розширенні можливостей для інноваційної діяльності та залученні інвестицій. Саме тому класифікація нематеріальних

активів має важливе значення для облікової політики підприємства, адже вона визначає порядок їх оцінки, амортизації та відображення у фінансовій звітності. Систематизація критеріїв класифікації наведена в табл. 1.1, яка узагальнює основні підходи до поділу нематеріальних активів за економічними, функціональними, правовими та іншими ознаками [18, с. 92]. Крім того, така класифікація дозволяє обґрунтувати вибір методів обліку залежно від виду активу, що є ключовим для забезпечення достовірності фінансової інформації. Правильне віднесення активів до відповідних груп сприяє раціональному управлінню та ефективному плануванню амортизаційних відрахувань.

Таблиця 1.1 – Класифікація нематеріальних активів за основними критеріями

Критерій класифікації	Групи нематеріальних активів	Приклади об'єктів
За економічним змістом	Інтелектуальна власність; ділова репутація; організаційні витрати	патенти, авторські права, гудвіл
За функціональним призначенням	Виробничі; управлінські; комерційні	технології, програмне забезпечення, торговельні марки
За джерелом надходження	Створені власними силами; придбані; безоплатно отримані	власна розробка, купівля ліцензії, передача за договором дарування
За правовим статусом	Захищені законодавством; незахищені (ноу-хау)	патенти, ліцензії, технологічні секрети
За строком використання	З обмеженим строком; невизначеним строком	патент – 20 років; торговельна марка – безстроково

Джерело: сформовано автором на основі [18, с. 92; 36, с. 80; 19, с. 233; 30].

Нематеріальні активи відрізняються значною різноманітністю за складом і функціональним призначенням, що ускладнює їх відображення в обліку. У структурі активів підприємства вони можуть бути представлені як результат наукових розробок, придбаних ліцензій чи авторських прав, а також як права на використання певних технологій чи брендів. Згідно з положеннями Національного стандарту бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», до складу цієї групи належать немонетарні активи,

які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані та використовуються підприємством понад один рік [30]. Така нормативна позиція створює основу для узгодження методичних підходів із Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 38, забезпечуючи однаковість у тлумаченні сутності цих активів. Водночас у практиці господарювання важливо забезпечити належну первинну ідентифікацію об'єкта, адже саме від неї залежить точність оцінки та правильність подальшого відображення у звітності.

Одним із центральних питань теорії і практики обліку є класифікація нематеріальних активів, що дозволяє виділити їх за функціональними та економічними характеристиками. Узагальнення різних підходів (див. табл. 1.1) демонструє, що більшість авторів виокремлює критерії за економічним змістом, джерелом виникнення та строком використання [36, с. 80]. Такий підхід дає змогу забезпечити коректне формування аналітичних рахунків і амортизаційних груп, що сприяє точності оцінювання вартості активів. Крім того, правильне групування об'єктів обліку полегшує аудит нематеріальних активів, оскільки дозволяє перевірити законність їх походження та підтвердження права власності. Класифікаційна чіткість є необхідною передумовою для прийняття ефективних управлінських рішень щодо їх використання у діяльності підприємства.

Не менш важливим аспектом виступає питання оцінки нематеріальних активів, адже саме від правильності визначення їхньої вартості залежить достовірність фінансової звітності. Згідно з положеннями НП(С)БО 8, первісна оцінка здійснюється за собівартістю придбання або створення, а подальша – за залишковою вартістю з урахуванням накопиченої амортизації [30]. Проте в сучасних умовах цифрової економіки часто виникають труднощі з об'єктивним вимірюванням вартості активів, таких як програмне забезпечення чи база клієнтів. Це потребує професійного судження бухгалтера і застосування експертних методик, які враховують економічні вигоди від використання активу [53, с. 91]. Оцінка має бути гнучкою, адже

частина нематеріальних активів швидко втрачає актуальність через технологічне старіння.

Відповідно до положень облікових стандартів, амортизація нематеріальних активів проводиться протягом строку їх корисного використання, який визначається підприємством самостійно. У практиці застосовуються різні методи нарахування амортизації – прямолінійний, виробничий чи метод зменшення залишку, які мають бути узгоджені з економічною сутністю активу. Наприклад, для комп'ютерних програм доречним є прямолінійний метод, тоді як для ліцензій на використання технологій – виробничий. Вибір методу відображається у наказі про облікову політику та має підтверджуватися документально, згідно з вимогами Інструкції про застосування Плану рахунків [38, с. 2607]. Таким чином, амортизація виконує не лише функцію розподілу вартості активу в часі, але й виступає інструментом контролю ефективності його використання.

Проблемним залишається питання переоцінки нематеріальних активів, адже на практиці визначення їх справедливої вартості часто ускладнене відсутністю активного ринку. Національні стандарти дозволяють проводити переоцінку лише за наявності достовірних даних про ринкову ціну подібного активу [30]. Проте в більшості випадків підприємства утримуються від цієї процедури, щоб уникнути ризику спотворення звітності та збільшення обсягу аудиторської перевірки. Водночас у міжнародній практиці поширеним є підхід до щорічного тестування активів на знецінення, який передбачено МСБО 36. Для українських підприємств доцільним є поступовий перехід до цього механізму, що забезпечить гармонізацію національної системи обліку з міжнародними вимогами та підвищить довіру до фінансової інформації.

Узагальнюючи викладене, можна зробити висновок, що нематеріальні активи становлять особливу групу ресурсів, котрі поєднують інтелектуальні, правові й економічні властивості та відіграють провідну роль у формуванні вартості підприємства. Їх правильне визначення, класифікація й оцінка сприяють підвищенню ефективності управління, забезпечують

обґрунтованість управлінських рішень і прозорість фінансової звітності. Рациональна організація обліку таких активів є ключовою передумовою достовірності результатів аудиту, оскільки саме на етапі ідентифікації формується інформаційна база для перевірки. Отже, нематеріальні активи виступають не лише об'єктом обліку, а й важливим чинником стратегічного розвитку підприємства.

1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку та аудиту нематеріальних активів

Нормативно-правова база обліку нематеріальних активів в Україні формується під впливом міжнародних стандартів, законодавчих актів та підзаконних нормативів Міністерства фінансів. Основним документом, який регулює облік цих активів, є Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», що визначає порядок їх визнання, оцінки, амортизації та відображення у фінансовій звітності [30]. Норми цього стандарту гармонізовані з вимогами Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38, який встановлює уніфіковані підходи до трактування нематеріальних активів у світовій практиці [26]. Важливим аспектом є також узгодженість положень національних стандартів із Податковим кодексом України, адже порядок податкового обліку амортизації може впливати на фінансові результати підприємства [39]. Крім того, у процесі господарської діяльності значну роль відіграє застосування узгоджених термінів і підходів до оцінки нематеріальних активів у бухгалтерському та податковому обліку. Саме комплексне дотримання цих нормативів забезпечує достовірність даних про нематеріальні активи у звітності та сприяє узгодженню української практики з міжнародними стандартами.

На рівні законодавства питання, пов'язані з нематеріальними активами, частково регулюються Цивільним кодексом України, який визначає права інтелектуальної власності, а також Законом «Про інвестиційну діяльність» [43]. Ці документи створюють юридичні передумови для захисту прав власників нематеріальних активів і визначають порядок їх участі в господарських відносинах. Водночас для практичної реалізації норм бухгалтерського обліку використовується План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій [38, с. 2607]. Його застосування забезпечує єдність методичних підходів і дозволяє систематизувати інформацію про нематеріальні активи відповідно до їх економічного змісту [14]. Окрім цього, правові норми регламентують правила створення нематеріальних активів власними силами підприємства, що важливо для суб'єктів, які займаються розробкою програмного забезпечення чи винаходів. Таке нормативне підґрунтя формує основу для об'єктивного відображення операцій з нематеріальними ресурсами у фінансовій звітності та мінімізує ризики спотворення даних.

Інструкція про застосування Плану рахунків №291 уточнює порядок ведення аналітичного обліку нематеріальних активів за кожним їх видом [14]. Вона визначає структуру рахунків, послідовність реєстрації господарських операцій та вимоги до первинних документів, що підтверджують права власності на активи. Дотримання цієї інструкції є обов'язковим для всіх суб'єктів господарювання, незалежно від форми власності, що забезпечує єдність методології обліку. Згідно з цим документом, основним рахунком для узагальнення інформації про нематеріальні активи є рахунок 12 «Нематеріальні активи», який розподіляється на відповідні субрахунки залежно від їх виду [38, с. 2607]. Завдяки такій деталізації бухгалтер має можливість формувати достовірні показники для управлінського аналізу та аудиту. Систематизація рахунків підвищує точність звітності й дозволяє відстежити рух активів на кожному етапі їх використання, що важливо для внутрішнього контролю.

Важливим джерелом методичного регулювання є наказ Міністерства фінансів України №433, який затверджує Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [25]. У цих рекомендаціях визначено, як саме нематеріальні активи мають відображатися у балансі, звіті про фінансові результати та примітках до звітності. Зокрема, зазначено, що у складі активів вони подаються за залишковою вартістю, а у примітках мають бути розкриті методи амортизації, первісна та ліквідаційна вартість. Таке регулювання узгоджується з вимогами Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», який встановлює загальні принципи формування достовірної звітності [29]. Цей норматив також зобов'язує підприємства вести облік відповідно до принципів обачності, повного висвітлення та автономності, що має значення під час аудиторських перевірок. Використання таких методичних рекомендацій підвищує рівень прозорості звітності та забезпечує єдине тлумачення економічної сутності нематеріальних активів.

Порядок документального підтвердження операцій з нематеріальними активами визначається вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Будь-які операції з придбання, створення або реалізації таких активів мають бути підтверджені первинними документами, що містять усі обов'язкові реквізити [14]. До них належать договори купівлі-продажу, акти приймання-передачі, патенти, свідоцтва або ліцензії. Правильність оформлення цих документів безпосередньо впливає на законність відображення активу в обліку та на подальшу можливість його амортизації [30]. Крім того, первинні документи виступають доказом виникнення прав власності, що підтверджує законність володіння активом. У разі аудиторської перевірки саме вони є основною підставою для підтвердження достовірності даних обліку, тому зберігаються протягом усього строку дії активу.

Важливим міжнародним орієнтиром для національної практики залишається Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38, який

деталізує критерії визнання, оцінки та списання нематеріальних активів [26]. У ньому визначено, що актив має визнаватися лише за умови, якщо очікується отримання майбутніх економічних вигід і його вартість може бути достовірно виміряна. Українська система обліку поступово адаптує ці вимоги через національні стандарти, що сприяє гармонізації звітності з міжнародними вимогами. Положення МСБО 38 також вплинули на структуру НП(С)БО 8, де конкретизовано правила первісної оцінки та критерії визначення строку корисного використання [30]. Актуальним залишається питання наближення українських стандартів до міжнародних, що потребує періодичного оновлення методичних рекомендацій. Такий підхід забезпечує єдине розуміння економічної сутності активів серед бухгалтерів і аудиторів.

З точки зору аудиту, нормативно-правове забезпечення включає Міжнародні стандарти аудиту, які регулюють порядок перевірки нематеріальних активів. Вони встановлюють принципи оцінювання ризиків суттєвого викривлення звітності, процедури перевірки прав власності та достовірності первісної оцінки активів [17, с. 2]. Аудитори, керуючись цими стандартами, мають перевіряти правильність визнання активів, відповідність облікових процедур чинним стандартам і реальність отриманих вигід. В Україні положення міжнародних стандартів імплементуються через Національні стандарти аудиту, що враховують специфіку господарського середовища [4, с. 7]. Крім того, у процесі перевірки аудитори застосовують принцип професійного судження, який дозволяє враховувати особливості діяльності конкретного підприємства. Застосування єдиних принципів перевірки підвищує якість аудиторських висновків і сприяє довірі до фінансової звітності.

Податковий аспект регулювання нематеріальних активів охоплюється Податковим кодексом України, який визначає правила амортизації, обліку витрат на створення або придбання активів і порядок оподаткування результатів їх реалізації [39]. Кодекс передбачає, що нарахування амортизації

проводиться протягом строку корисного використання активу, але не менше двох років. При цьому базою для розрахунку є первісна вартість, визначена у бухгалтерському обліку [40]. Важливо зазначити, що податкові правила враховують особливості діяльності платника податків, тому передбачають можливість застосування різних груп нематеріальних активів для амортизації. Узгодження між фінансовим і податковим підходами дозволяє уникнути подвійного трактування результатів діяльності та зберегти єдність показників звітності. Така взаємодія є важливою передумовою для достовірності аудиторських перевірок і правильності податкових розрахунків.

Нормативне забезпечення аудиту нематеріальних активів передбачає також регламентацію процесу складання аудиторського звіту. У цьому контексті важливе значення має визначення змісту аудиторських процедур, спрямованих на перевірку законності придбання прав на активи, їх оцінки та правильності відображення у звітності [11, с. 9]. Метою аудиту є не лише підтвердження достовірності фінансової інформації, але й оцінювання ефективності системи внутрішнього контролю підприємства щодо операцій із нематеріальними активами [52, с. 107]. У процесі перевірки аудитор також аналізує відповідність прийнятої облікової політики вимогам чинних нормативів. Відповідно до міжнародної практики, аудиторський висновок має містити чітке формулювання думки про достовірність фінансової звітності. Саме цей елемент забезпечує довіру користувачів фінансової інформації до результатів діяльності підприємства.

Отже, нормативно-правове забезпечення обліку та аудиту нематеріальних активів в Україні становить цілісну систему взаємопов'язаних законів, положень і методичних документів. Її гармонізація з міжнародними стандартами забезпечує достовірність фінансової звітності, сприяє інтеграції українських підприємств у світовий економічний простір і підвищує прозорість господарських процесів. Рациональне застосування цих нормативів створює підґрунтя для ефективного контролю за використанням

нематеріальних активів та підвищення якості аудиту. Водночас динамічний розвиток економіки та цифровізація облікових процесів потребують постійного вдосконалення нормативної бази, щоб вона відповідала сучасним реаліям бізнесу. Подальша гармонізація національних стандартів із міжнародними вимогами сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості українських підприємств. Таким чином, комплексність і системність регулювання забезпечують сталість і надійність у сфері обліку та аудиту нематеріальних активів.

1.3 Вплив особливостей діяльності підприємства на формування складу нематеріальних активів та їх оцінку

Товариство з обмеженою відповідальністю «Аудиторська компанія Кроу Україна» (далі – АК «Кроу Україна») створене відповідно до законодавства України та здійснює діяльність у сфері бухгалтерського обліку, аудиту та податкового консультування (КВЕД 69.20). Станом на 31 грудня 2024 року структура власності підприємства включає Потопальську О. В. та Карпова Л. М., яким належить по 20 % корпоративних прав, а також Козленка В. Г. і Стецюка С. С. із частками по 30 %. Підприємство є ліцензованим користувачем торговельної марки Crowe відповідно до угоди TRADEMARK LICENSE AGREEMENT від 20 червня 2018 року та входить до міжнародної мережі Crowe Global, що об'єднує незалежні аудиторські компанії світу. У складі компанії функціонують філії в містах Одеса та Харків, а також дочірні товариства – ТОВ «Кроу Еккаунтінг Україна», ТОВ «Кроу Ейвіар» і консалтингова компанія «Бізнес Солюшнс». Така організаційна структура зумовлює необхідність централізованого управління обліковими процесами та створення єдиної системи контролю за нематеріальними активами. Високий рівень інтеграції підрозділів і міжнародна співпраця визначають особливості формування складу

нематеріальних активів, зокрема ліцензій, програмного забезпечення, методик аудиту та інформаційних систем.

Особливістю діяльності ТОВ «АК Кроу Україна» є домінування у структурі активів інтелектуальної складової, що охоплює права на торговельну марку, програмне забезпечення, авторські методики перевірки, електронні бази даних і системи аудиту. Наявність ліцензійних угод на використання бренду Crowe формує значну частку нематеріальних активів, які безпосередньо впливають на рівень довіри клієнтів і ділову репутацію. Водночас розробка власних цифрових інструментів контролю та аналітики дозволяє підвищити точність аудиторських процедур і створює додаткову нематеріальну вартість [12, с. 214]. Застосування фірмових методик Crowe Global потребує системного документування прав інтелектуальної власності, щоб уникнути ризиків невизнання таких активів під час зовнішнього аудиту. Важливою складовою залишається постійне оновлення програмного забезпечення, що вимагає періодичного переоцінювання активів. Усі ці елементи визначають специфіку підходів до управління нематеріальними активами в компанії.

Облікова політика ТОВ «АК Кроу Україна» побудована відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи», а також Міжнародних стандартів фінансової звітності (IAS 38 «Intangible Assets»). Компанія застосовує змішану модель оцінювання, поєднуючи первісну та справедливу вартість залежно від джерела виникнення активу [30]. Ліцензії та права користування торговельними марками обліковуються за договірною вартістю, а програмні продукти – за фактичними витратами на їх розробку чи придбання. Такий підхід забезпечує повноту відображення активів і сприяє достовірності звітності. Додатково застосовується тест на зменшення корисності, що дозволяє оцінити реальну вартість активу протягом усього строку використання. Це відповідає міжнародній практиці ведення аудиторського бізнесу.

Належність до глобальної мережі Crowe вимагає від компанії дотримання корпоративних методик обліку, оцінювання та аудиту нематеріальних активів. Усі внутрішні процедури регламентовані міжнародними документами Crowe Global і узгоджені з вимогами МСФЗ та МСА. Зокрема, використання інтегрованих інформаційних платформ дозволяє вести облік уніфіковано для всіх підрозділів, що спрощує консолідацію звітності [16, с. 187]. Крім того, впровадження корпоративних стандартів аудиту вимагає чіткої систематизації даних про нематеріальні активи для зовнішніх і внутрішніх перевірок. Така уніфікація обліку сприяє підвищенню якості фінансової інформації та зміцненню довіри користувачів до звітності. Для міжнародної компанії це є необхідною умовою прозорості та ефективного управління.

У межах багаторівневої організаційної структури особливого значення набуває централізоване управління обліковими даними. Компанія використовує сучасні ERP-системи, бази знань і внутрішні портали для обміну аналітичною інформацією. Ці ресурси також формують склад нематеріальних активів, оскільки вони створюють додану вартість через підвищення ефективності роботи персоналу [48, с. 112]. Автоматизація процесів дає змогу скоротити людський фактор і підвищити рівень контролю. Крім того, така цифрова інфраструктура полегшує доступ до аудиторських методик і забезпечує оперативну взаємодію між філіями. Систематизація інформації є передумовою точності даних, що відображаються у фінансових звітах.

Функціонування у сфері аудиту передбачає постійний розвиток інтелектуального капіталу. Значні інвестиції компанія спрямовує на підвищення кваліфікації персоналу, сертифікацію аудиторів та участь у міжнародних тренінгах. Такі витрати є економічно виправданими, оскільки вони створюють нові знання та компетенції, які згодом стають основою нематеріальних активів [6, с. 94]. Крім того, людський капітал безпосередньо впливає на якість аудиторських послуг і рівень задоволення клієнтів. Це, у

свою чергу, формує ділову репутацію компанії, що також є об'єктом обліку серед нематеріальних активів. Таким чином, професійний розвиток працівників має прямий економічний ефект для підприємства.

Застосування цифрових технологій у діяльності компанії зумовлює потребу в розробці особливих підходів до оцінювання програмних продуктів, платформ дистанційного аудиту та систем аналітичного моделювання. Такі активи мають складну структуру та потребують юридичного підтвердження прав власності [45, с. 127]. У практиці підприємства оцінка здійснюється з урахуванням не лише первісної вартості, а й корисності для компанії протягом строку використання. Це особливо важливо в умовах швидкого розвитку технологій, коли актив може морально застаріти раніше, ніж вичерпається його амортизаційний період. Оцінювання таких активів є важливою складовою формування реалістичної фінансової звітності. Такий підхід забезпечує коректне відображення вартості цифрових ресурсів у балансі.

Факторами, що найбільше впливають на формування складу нематеріальних активів ТОВ «АК Кроу Україна», є масштаб діяльності, наявність дочірніх підприємств, рівень автоматизації процесів та дотримання міжнародних стандартів. Крім того, вплив мають рівень цифрової зрілості компанії, корпоративна культура обміну знаннями та інвестиції у внутрішні інновації [54, с. 109]. Для ефективного управління нематеріальними активами необхідно враховувати не лише їх фінансову складову, а й нефінансові чинники, зокрема репутаційний ефект. Саме поєднання цих аспектів визначає реальну вартість компанії в довгостроковій перспективі. Тому управління нематеріальними ресурсами виступає важливою складовою стратегії розвитку підприємства.

Отже, діяльність ТОВ «АК Кроу Україна» відзначається високим рівнем інтелектуалізації, що проявляється у значній питомій вазі нематеріальних активів у загальній структурі майна. Вплив особливостей функціонування компанії у сфері аудиту, її участі у Crowe Global,

використання міжнародних стандартів і цифрових технологій формує унікальну модель обліку та оцінювання таких активів. Завдяки цьому підприємство забезпечує прозорість фінансової звітності, ефективність управління ресурсами та зміцнює свою ділову репутацію на ринку аудиторських послуг. Сформована система дозволяє адаптуватися до вимог глобального середовища та підтримувати конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Факторами, що найбільше впливають на формування складу нематеріальних активів ТОВ «АК Кроу Україна», є масштаб діяльності, наявність дочірніх підприємств, рівень автоматизації процесів та дотримання міжнародних стандартів. Крім того, вплив мають рівень цифрової зрілості компанії, корпоративна культура обміну знаннями та інвестиції у внутрішні інновації [54, с. 109]. Для ефективного управління нематеріальними активами необхідно враховувати не лише їх фінансову складову, а й нефінансові чинники, зокрема репутаційний ефект. Важливим також є якість інформаційних потоків і швидкість реагування облікових систем на зміни у зовнішньому середовищі. Додатково значення має узгодженість політики між філіями та дочірніми структурами компанії, що дозволяє зберігати єдині стандарти оцінювання. Саме поєднання цих аспектів визначає реальну вартість компанії в довгостроковій перспективі. Тому управління нематеріальними ресурсами виступає важливою складовою стратегії розвитку підприємства, яка забезпечує стабільність і конкурентні переваги на ринку.

Отже, діяльність ТОВ «АК Кроу Україна» відзначається високим рівнем інтелектуалізації, що проявляється у значній питомій вазі нематеріальних активів у загальній структурі майна. Вплив особливостей функціонування компанії у сфері аудиту, її участі у Crowe Global, використання міжнародних стандартів і цифрових технологій формує унікальну модель обліку та оцінювання таких активів. Завдяки цьому підприємство забезпечує прозорість фінансової звітності, ефективність

управління ресурсами та зміцнює свою ділову репутацію на ринку аудиторських послуг. Сформована система дозволяє адаптуватися до вимог глобального середовища та підтримувати конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Крім того, компанія демонструє приклад ефективного поєднання національних та міжнародних практик у сфері обліку. Така збалансованість процесів забезпечує стабільність розвитку і є запорукою подальшого зміцнення позицій компанії в професійному середовищі.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Порядок документального оформлення операцій із нематеріальними активами

Процес документального оформлення операцій із нематеріальними активами у ТОВ «АК Кроу Україна» охоплює всі етапи їх життєвого циклу – від визнання та первісної оцінки до амортизації й списання. Первинні документи формуються відповідно до вимог НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» та Методичних рекомендацій із бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затверджених наказом Міністерства фінансів України № 242 від 18.10.1999 р. [30]. Для забезпечення повноти обліку створено електронний архів документів, який містить акти приймання-передачі прав користування програмним забезпеченням, ліцензійні угоди, договори авторського права, акти введення в експлуатацію та внутрішні розпорядження керівництва. Усі операції відображаються у бухгалтерській системі «Облік SaaS», що інтегрована з внутрішнім сервером облікових даних підприємства [64]. Завдяки цьому забезпечується автоматичне формування проводок і синхронізація із рахунками 12-ї групи Плану рахунків [38]. Система також генерує аналітичні звіти для аудитора, що полегшує внутрішній контроль за правильністю ведення обліку.

Організація документообігу передбачає поетапну перевірку кожного документа перед його внесенням у базу даних. Спочатку первинні дані подає відповідальний працівник, після чого головний бухгалтер перевіряє правильність кодів рахунків, вартості та строку корисного використання. Далі документ проходить затвердження керівником і лише тоді набуває статусу «чинного» у системі [64]. Усі зміни реєструються автоматично, а історія редагувань зберігається протягом 5 років. Це забезпечує прозорість облікового процесу й дає змогу аудиторам простежити повний ланцюг

формування даних. Для кожного об'єкта створюється індивідуальна картка НА-1, де відображаються всі реквізити та додані електронні копії первинних документів.

Порядок обліку починається з ідентифікації об'єкта нематеріальних активів. У компанії виокремлюються чотири основні категорії: програмне забезпечення, ліцензії на торговельну марку, авторські методики аудиту та доменне ім'я. Для кожного активу встановлюється строк використання та метод амортизації. Зразок заповнення первинних документів представлено в табл. 2.1, де наведено приклади реєстрації придбаних активів та їх первісної вартості. Таке групування дозволяє забезпечити єдність облікової політики підприємства і спростити подальший контроль за рухом активів. Документи в електронному форматі підписуються кваліфікованими електронними підписами відповідальних осіб.

Таблиця 2.1 – Порядок документального оформлення придбання нематеріальних активів у ТОВ «АК Кроу Україна»

№ з/п	Назва об'єкта НМА	Вид документа	Номер і дата документа	Первісна вартість, грн	Строк використання, років	Відповідальна особа
1	Програмне забезпечення «Облік SaaS»	Акт приймання-передачі	№ 45 від 10.01.2024	420000	5	Головний бухгалтер
2	Ліцензія на торговельну марку Crowe	Ліцензійний договір	№ 18/2024 від 12.01.2024	180000	10	Юрисконсульт
3	Авторська методика аудиту «Smart Check»	Акт введення в експлуатацію	№ 22 від 20.01.2024	95000	7	Керівник відділу аудиту
4	Доменне ім'я croweac.com.ua	Договір реєстрації домену	№ 31 від 25.01.2024	12000	3	ІТ-менеджер

Джерело: сформовано автором на основі [30; 64].

Як видно з табл. 2.1, документи, що підтверджують право власності або користування нематеріальними активами, мають різну юридичну природу, але їх оформлення здійснюється за єдиними принципами. Кожен об'єкт фіксується актом або договором, що містить усі реквізити для визнання

активу у бухгалтерському обліку. Найбільшу вартість становить програмне забезпечення «Облік SaaS», оскільки воно забезпечує автоматизацію аудиторських процедур і зберігає критично важливу клієнтську інформацію [64]. Ліцензійна угода на торговельну марку Crowe підтверджує право користування брендом і визначає щорічні платежі за його використання. Документальне оформлення всіх зазначених операцій здійснюється у строк не пізніше п'яти днів після дати укладання договору, що відповідає вимогам чинного законодавства. Крім того, кожен документ проходить подвійний контроль – первинну перевірку бухгалтерії та затвердження керівником, що виключає можливість внесення неповних або помилкових даних. Такий порядок забезпечує прозорість операцій і достовірність інформації у звітності [33].

Для подальшого контролю за рухом нематеріальних активів у ТОВ «АК Кроу Україна» застосовується система аналітичного обліку, яка дозволяє відстежувати кожен об'єкт за етапами використання, амортизації та списання. Усі дані фіксуються в електронному журналі НМА, який є частиною системи «Облік SaaS». Згідно з вимогами НП(С)БО 8, у картці кожного активу відображається інформація про первісну вартість, накопичену амортизацію, залишкову вартість і причину списання [30]. Доступ до журналу мають лише уповноважені працівники бухгалтерії та внутрішнього аудиту. Для підвищення безпеки дані резервно зберігаються на зовнішньому сервері та архівуються щомісяця. Це дозволяє уникнути втрати інформації у разі технічних збоїв і забезпечує можливість відновлення історії обліку в будь-який момент. Такий підхід гарантує постійний контроль за використанням активів і запобігає несанкціонованим змінам у бухгалтерських записах.

Внутрішня процедура контролю передбачає щоквартальний звіт щодо руху НМА, який подається на затвердження керівництву. До нього додаються акти нарахування амортизації, довідки про переоцінку та відомості про зміни строків корисного використання. Звіти зберігаються в

електронній формі і доступні для перегляду аудиторам компанії та представникам Crowe Global під час перевірок [64]. Для зручності використовується автоматична класифікація активів за видами й підрозділами, що спрощує подальше формування фінансової звітності. Крім цього, кожен підрозділ має окремий набір звітних форм, що дає змогу оцінити ефективність використання конкретних об'єктів інтелектуальної власності. Результати аналізу обговорюються на щорічних засіданнях керівництва компанії, де ухвалюються рішення щодо переоцінки, продовження терміну дії ліцензій або їх заміни. Така звітність формує основу для стратегічного управління нематеріальними активами.

Окремої уваги потребує порядок передачі нематеріальних активів між підрозділами компанії, який у ТОВ «АК Кроу Україна» реалізується через внутрішні акти переміщення. Такий документ містить дані про первісну вартість активу, залишкову вартість на дату передачі, підрозділ-відправник і підрозділ-одержувач. Для контролю правомірності таких операцій запроваджено подвійне погодження – спочатку керівником відповідного відділу, а потім фінансовим директором. Усі переміщення в системі «Облік SaaS» автоматично фіксуються у журналі змін із зазначенням користувача, дати та часу дії [64]. Це дозволяє забезпечити повну простежуваність руху активів і своєчасно виявляти можливі порушення. Крім того, щороку проводиться інвентаризація нематеріальних активів, результати якої відображаються у спеціальному зведеному акті. Отримані дані використовуються для узгодження з показниками бухгалтерського обліку та уточнення строків корисного використання окремих об'єктів.

На підприємстві ТОВ «АК Кроу Україна» аналітичний облік нематеріальних активів здійснюється за кожним об'єктом окремо, із відображенням таких реквізитів, як назва, дата надходження, вартість придбання, строк корисного використання, метод амортизації, а також наявність правових документів, що підтверджують право власності. Для забезпечення прозорості інформації використовується хмарна програма

«Облік SaaS», що дозволяє формувати електронні картки обліку та автоматично нараховувати амортизацію згідно з вимогами НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Зазначене програмне забезпечення інтегровано з електронними сервісами звітності та з модулями фінансової аналітики, що дає змогу оперативно отримувати звіти про структуру нематеріальних активів. Під час реєстрації нових об'єктів до системи вводяться дані з актів приймання-передачі, договорів купівлі-продажу чи актів створення власними силами, що унеможлиблює дублювання об'єктів та спрощує аудит. Таким чином, автоматизація процесу підвищує достовірність облікових даних і знижує ризик помилок під час формування звітності [64].

Наступним етапом облікового процесу є формування первинної документації, яка підтверджує надходження, внутрішнє створення або списання нематеріальних активів. До основних первинних документів належать акти приймання-передачі, накладні на придбання ліцензій, свідоцтва про реєстрацію авторських прав і патентів, а також акти про введення об'єктів у господарський оборот. Документи зберігаються як у паперовій, так і в електронній формі, при цьому електронні версії містять цифровий підпис керівника та головного бухгалтера. У системі «Облік SaaS» для кожного документа створюється унікальний код, що дає змогу швидко відстежити історію змін і полегшує проведення аудиту. Всі операції з нематеріальними активами обов'язково фіксуються в Журналі господарських операцій і підлягають щомісячному узгодженню з даними синтетичного обліку. Такий підхід забезпечує контроль за правомірністю використання нематеріальних активів і відповідає вимогам внутрішніх стандартів компанії [64].

Для узагальнення даних аналітичного обліку та відображення результатів у фінансовій звітності формується регістр обліку нематеріальних активів (див. табл. 2.2). Цей регістр включає відомості про групу активу, первісну вартість, суму накопиченої амортизації, залишкову вартість і строк корисного використання. На його основі здійснюється формування приміток

до фінансової звітності та звітів про фінансові результати, що подаються до контролюючих органів. Регістр ведеться автоматизовано в програмному середовищі, а його електронні копії зберігаються на корпоративному сервері з розмежуванням доступу для бухгалтерів, аудиторів і керівництва. Така структура обліку дає змогу підтримувати високий рівень аналітичності інформації та забезпечує її готовність до аудиторської перевірки [64].

Таблиця 2.2 – Регістр аналітичного обліку нематеріальних активів ТОВ «АК Кроу Україна»

№ з/п	Найменування об'єкта	Група активу	Первісна вартість, грн	Накопичена амортизація, грн	Залишкова вартість, грн	Строк корисного використання, років
1	Програмне забезпечення «Облік SaaS»	Права користування ПЗ	250 000	50 000	200 000	5
2	Торговельна марка Crowe Ukraine	Об'єкти ІВ	400 000	160 000	240 000	10
3	Ліцензія на аудиторську діяльність	Права на здійснення діяльності	60 000	12 000	48 000	5
4	Клієнтська база 2024 року	Інші нематеріальні активи	180 000	36 000	144 000	4

Джерело: сформовано автором на основі [64].

Аналіз таблиці 2.2 свідчить, що основну частину нематеріальних активів ТОВ «АК Кроу Україна» становлять права користування програмним забезпеченням і об'єкти інтелектуальної власності, які безпосередньо пов'язані з основною діяльністю компанії. Частка торговельної марки Crowe Ukraine і ліцензії на аудиторську діяльність підтверджує стратегічну орієнтацію підприємства на збереження корпоративної ідентичності та дотримання вимог Міжнародних стандартів аудиту. Амортизація цих активів проводиться прямолінійним методом, що забезпечує рівномірне списання їхньої вартості протягом строку корисного використання. Залишкова вартість об'єктів свідчить про високий рівень капіталізації бренду та інвестицій у

технологічні ресурси. Розподіл активів за групами також дозволяє оцінити частку програмних рішень у загальній структурі нематеріальних ресурсів, яка має тенденцію до зростання внаслідок цифровізації облікових процесів [30; 64].

Узагальнюючи результати аналізу, можна зазначити, що система документального оформлення операцій із нематеріальними активами в ТОВ «АК Кроу Україна» побудована з дотриманням принципів прозорості, аналітичності та автоматизації. Використання програмного забезпечення «Облік SaaS» забезпечує повну інтеграцію процесів формування, обліку та контролю нематеріальних активів із загальною інформаційною системою підприємства. Високий рівень автоматизації дозволяє мінімізувати помилки, своєчасно здійснювати амортизаційні нарахування та ефективно контролювати стан нематеріальних ресурсів. Крім того, поєднання електронних і паперових форм документів створює належну доказову базу для аудиту, а детальна регламентація операцій гарантує відповідність облікової політики вимогам чинного законодавства. Внаслідок цього компанія забезпечує достовірність фінансової звітності, оперативність управлінських рішень і стабільне функціонування усіх підрозділів, що залучені до процесу обліку нематеріальних активів.

2.2 Синтетичний та аналітичний облік нематеріальних активів та відображення їх у фінансовій звітності

Синтетичний облік нематеріальних активів у ТОВ «АК Кроу Україна» здійснюється відповідно до вимог НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [30] та Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств [38]. Основним рахунком для узагальнення інформації про наявність і рух нематеріальних активів є рахунок 12 «Нематеріальні активи», який деталізується за субрахунками

залежно від виду активу. Використовуються субрахунки 121 «Права користування природними ресурсами», 122 «Права користування майном», 123 «Права на знаки для товарів і послуг», 124 «Права на об'єкти промислової власності», 125 «Авторські та суміжні з ними права» та 127 «Інші нематеріальні активи». Облік ведеться у гривнях з точністю до двох десяткових знаків, що відповідає загальним принципам бухгалтерського обліку підприємства. Для об'єктів, строк корисного використання яких менше одного року, відкриваються окремі аналітичні картки. Узагальнення даних синтетичного обліку проводиться щомісяця, а результати відображаються у фінансовій звітності підприємства.

Первісне визнання нематеріальних активів у ТОВ «АК Кроу Україна» відбувається за первісною вартістю, яка включає суму фактичних витрат на придбання або створення активу відповідно до НП(С)БО 8 [30]. Підприємство застосовує автоматизований алгоритм нарахування амортизації, закріплений у внутрішньому регламенті, що забезпечує систематичність і достовірність даних. Для документального оформлення операцій використовуються стандартні бухгалтерські проводки, що визначають кореспонденцію рахунків при надходженні, використанні та списанні нематеріальних активів. У програмному середовищі «Облік SaaS» [64] відображення цих операцій відбувається автоматично, що унеможливорює розбіжності між аналітичними та синтетичними даними. Така інтеграція сприяє своєчасності контролю та підвищенню якості фінансової інформації.

Для узагальнення основних господарських операцій, пов'язаних із рухом нематеріальних активів, у таблиці 2.3 наведено типові бухгалтерські проводки, що застосовуються у ТОВ «АК Кроу Україна». Вони сформовані відповідно до Плану рахунків [38] з урахуванням специфіки діяльності підприємства у сфері аудиту, бухгалтерського обліку та консалтингу. Вибір типових проводок відображає реальні умови функціонування компанії та забезпечує відповідність облікової політики вимогам чинних стандартів. Усі

операції здійснюються в межах затверджених облікових процедур і супроводжуються первинними документами, які підтверджують правомірність господарських дій. Це дозволяє зберігати послідовність у веденні обліку та забезпечує належну аналітичність інформації для внутрішнього контролю.

Таблиця 2.3 – Типові бухгалтерські проведення з обліку нематеріальних активів у ТОВ «АК Кроу Україна»

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн	Примітка
1	Придбання ліцензії на програмне забезпечення	125	631	250000	Відображено первісну вартість
2	Оприбуткування торговельної марки Crowe Ukraine	123	685	400000	Зараховано об'єкт інтелектуальної власності
3	Нарахування амортизації нематеріальних активів	92	132	20000	Місячна амортизація
4	Списання об'єкта після закінчення строку використання	132	121	50000	Вибуття активу
5	Відображення витрат на розроблення власного програмного забезпечення	154	66	100000	Створення активу власними силами

Джерело: сформовано автором на основі [64].

Аналіз таблиці 2.3 свідчить, що синтетичний облік нематеріальних активів у ТОВ «АК Кроу Україна» здійснюється системно, з використанням стандартних бухгалтерських проводок відповідно до Плану рахунків [38]. Основні операції зосереджено на придбанні програмного забезпечення, обліку торговельних марок і нарахуванні амортизації, що повністю відповідає характеру діяльності підприємства. Впровадження автоматизованого обліку в межах «Облік SaaS» [64] дає змогу своєчасно узгоджувати синтетичні та аналітичні дані, формувати регістри без ручного втручання й уникати арифметичних помилок. Такий підхід не лише підвищує точність облікових записів, а й створює основу для подальшого аудиту нематеріальних активів. Збалансованість між синтетичним і аналітичним рівнями забезпечує достовірність фінансової звітності та оперативне управління активами компанії.

Аналітичний облік нематеріальних активів у ТОВ «АК Кроу Україна» здійснюється з використанням електронних реєстрів, що формуються в системі «Облік SaaS» [64]. Для кожного об'єкта відкривається окрема аналітична картка, у якій зазначаються первісна вартість, сума амортизації, залишкова вартість, строк корисного використання та відповідальна особа. Це дозволяє повністю контролювати рух активів і забезпечувати їх ідентифікацію на будь-якому етапі експлуатації. Аналітичні дані постійно узгоджуються із синтетичними записами на рахунку 12 «Нематеріальні активи» відповідно до Плану рахунків [38]. Така система забезпечує високий рівень прозорості, запобігає дублюванню інформації й полегшує проведення аудиту. Оновлення електронних карток відбувається автоматично після кожної господарської операції, що усуває ризики помилок при ручному введенні даних. Додатково система передбачає створення архівних копій усіх аналітичних реєстрів, які зберігаються на корпоративному сервері для подальшої перевірки.

Для забезпечення достовірного відображення у звітності дані аналітичного та синтетичного обліку узагальнюються у бухгалтерських реєстрах, які слугують підґрунтям для складання фінансової звітності. Основні показники нематеріальних активів знаходять відображення у Балансі (Звіті про фінансовий стан) та Примітках до фінансової звітності відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [29]. При цьому у фінансових формах зазначаються первісна, переоцінена та залишкова вартість активів, а також сума накопиченої амортизації. У ТОВ «АК Кроу Україна» для автоматичного формування цих звітних форм використовується інтегрований модуль «Фінансова аналітика» системи «Облік SaaS» [64]. Це значно підвищує оперативність підготовки звітності та забезпечує її відповідність чинним нормативним вимогам.

З метою узагальнення результатів облікових даних у таблиці 2.4 наведено структуру відображення інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності підприємства ТОВ «АК Кроу Україна». Структура

складена відповідно до положень НП(С)БО 8 [30] і внутрішньої політики підприємства, що регламентує порядок класифікації активів. Вона дає можливість простежити взаємозв'язок між аналітичними даними та їх агрегуванням у звітних формах, зокрема у балансі та примітках до нього. Такий підхід спрощує аналіз динаміки зміни вартості нематеріальних активів і полегшує аудит звітних показників. Таблиця використовується бухгалтерами та аудитором під час звіряння залишків і розрахунків амортизації. Вона також служить внутрішнім контролем для підтвердження достовірності фінансових результатів.

Таблиця 2.4 – Відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності ТОВ «АК Кроу Україна»

№ з/п	Група нематеріальних активів	Балансова вартість на початок періоду, грн	Нарахована амортизація, грн	Балансова вартість на кінець періоду, грн	Звітна форма / рядок
1	Права користування програмним забезпеченням	250000	50000	200000	Баланс, рядок 1005
2	Торговельна марка Crowe Ukraine	400000	160000	240000	Баланс, рядок 1005
3	Ліцензії та сертифікати	60000	12000	48000	Баланс, рядок 1005
4	Інші нематеріальні активи	180000	36000	144000	Баланс, рядок 1005

Джерело: сформовано автором на основі [29; 30; 64].

Аналіз таблиці 2.4 показує, що найбільшу питому вагу у складі нематеріальних активів ТОВ «АК Кроу Україна» мають торговельна марка та програмне забезпечення, що відповідає спеціалізації підприємства. Сума накопиченої амортизації становить у середньому 20–25 % первісної вартості, що свідчить про активне використання цих ресурсів у господарській діяльності. Відображення усіх груп активів у рядку 1005 Балансу відповідає вимогам НП(С)БО 1 [29] і забезпечує узгодженість між бухгалтерськими

даними та звітністю. Завдяки автоматизованому формуванню звітних показників у системі «Облік SaaS» [64] знижується ризик помилок при розрахунку залишкової вартості, що підвищує достовірність фінансових результатів. Інтеграція звітності з електронними регістрами дозволяє оперативно відслідковувати динаміку змін у складі нематеріальних активів і своєчасно реагувати на коливання у їх структурі.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що організація синтетичного й аналітичного обліку нематеріальних активів у ТОВ «АК Кроу Україна» забезпечує повну прозорість і послідовність усіх процедур. Поєднання хмарних технологій з традиційними методами бухгалтерського обліку створює умови для гнучкого управління інформаційними потоками та швидкої підготовки звітності. Автоматизація процесів дозволяє значно зменшити витрати часу на опрацювання документів і підвищити точність фінансових даних. Крім того, систематичне оновлення бази даних у «Облік SaaS» [64] сприяє своєчасному відображенню господарських операцій у звітності. Застосування нормативних стандартів [29; 30] гарантує відповідність звітності вимогам чинного законодавства. Усе це забезпечує ефективне управління нематеріальними ресурсами підприємства, їх збереження та готовність до подальшого аудиту.

Отже, узагальнення результатів синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів у ТОВ «АК Кроу Україна» свідчить про належну організацію облікових процесів і високий рівень прозорості даних. Використання автоматизованої системи дозволяє швидко формувати звітність, своєчасно відображати зміни в оцінці активів і забезпечувати контроль за їх рухом. Система обліку побудована таким чином, щоб інтегрувати дані бухгалтерського, управлінського та податкового обліку в єдиному інформаційному просторі. Це сприяє підвищенню якості управлінських рішень, зниженню ризиків помилок і дублювання даних. Узгодженість аналітичних і синтетичних показників гарантує достовірність фінансової звітності, що є передумовою ефективного аудиту. Таким чином,

функціонування системи обліку нематеріальних активів забезпечує стабільність облікової політики підприємства й відповідає сучасним тенденціям цифровізації бухгалтерського обліку.

2.3 Шляхи удосконалення обліку нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» з використанням сучасних цифрових технологій

Сучасні умови цифрової трансформації бухгалтерського обліку зумовлюють потребу в модернізації облікових процесів, зокрема щодо нематеріальних активів. У ТОВ «АК Кроу Україна» важливим напрямом удосконалення є перехід від традиційних паперових носіїв до повністю електронного документообігу. Такий підхід відповідає концепції діджиталізації бухгалтерського обліку, яку активно досліджували українські вчені [15]. Перехід на електронні форми первинних документів і автоматизацію облікових процедур забезпечує швидке формування звітності, спрощує контроль за господарськими операціями та знижує ризик втрати інформації. Це також дає змогу підвищити ефективність взаємодії між підрозділами компанії та створює єдину базу даних для аудиту й управлінського аналізу. Додатковим перевагою є можливість віддаленого доступу до даних за допомогою корпоративної платформи. У перспективі це сприятиме скороченню адміністративних витрат і підвищенню рівня прозорості облікових процесів.

Другим напрямом удосконалення є впровадження автоматизованих систем контролю достовірності даних у межах платформи «Облік SaaS» [64]. У межах цієї системи можна реалізувати функцію автоматичної верифікації бухгалтерських записів, що дозволить виявляти помилки ще на етапі введення інформації. Такий підхід сприятиме зменшенню кількості неточностей у відображенні операцій з нематеріальними активами, особливо при їх оцінці та амортизації. Крім того, він підвищить довіру до фінансових

звітів компанії та спростить подальше проведення аудиту. Підтримка автоматичних перевірок на відповідність нормативним вимогам зменшить навантаження на бухгалтерський персонал і прискорить підготовку внутрішньої звітності. Це дозволяє ефективніше використовувати ресурси компанії та зосередити увагу на аналітичних завданнях. Використання штучного інтелекту верифікації може стати наступним кроком розвитку облікової системи підприємства.

Організація бухгалтерського обліку з використанням комп'ютерних технологій суттєво відрізняється, і її можна краще зрозуміти, вивчивши таблицю, у якій наведено ключові відмінності.

Із зростанням цифровізації економіки використання складних програмних систем має потенціал для значного покращення загальної організації бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік є строго регульованою функцією управління, яка може ефективно досягати своїх цілей, якщо існують заздалегідь визначені плани та правила. У контексті автоматизованого обліку ці плани та правила перетворюються на формальні алгоритми, реалізовані програмним забезпеченням, перетворюючи бухгалтерський облік із простого представлення економічного процесу в добре структуровану й організовану систему (див. рис. 2.1).

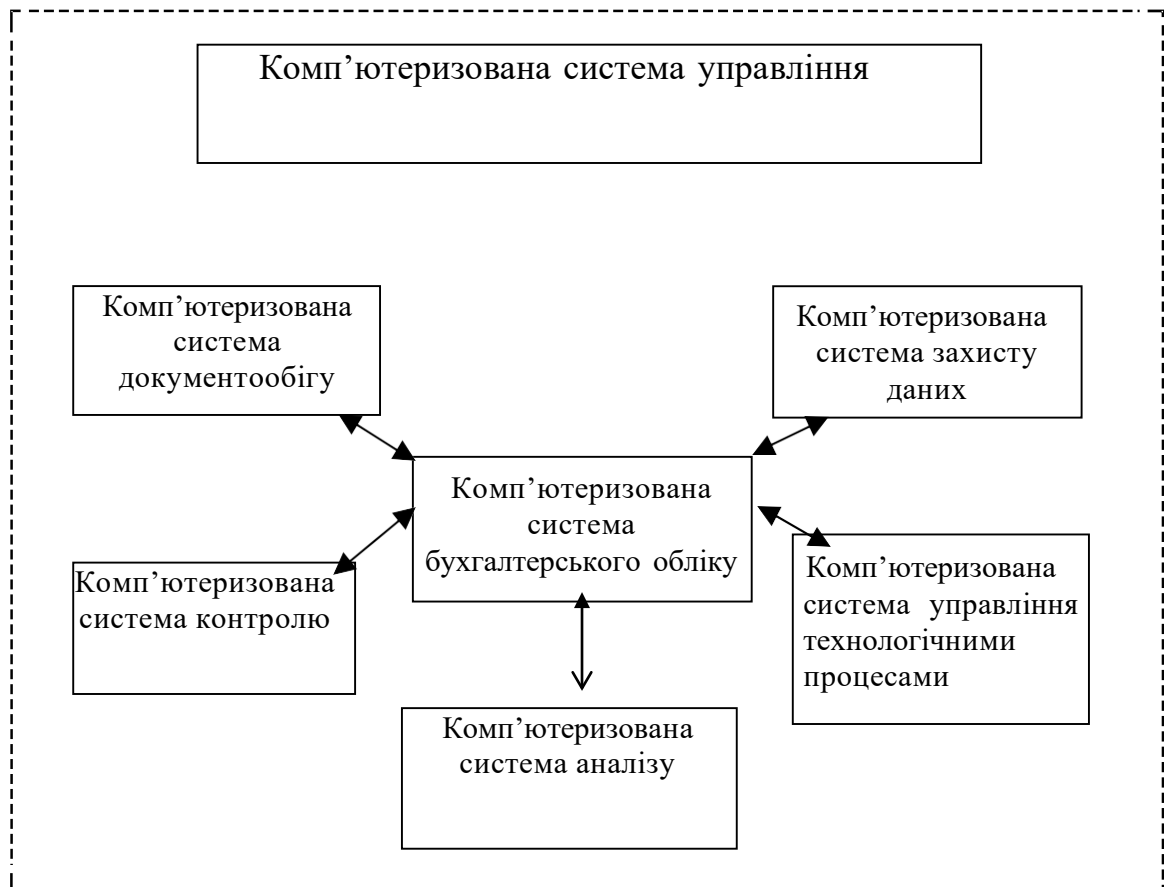

Рис. 2.1 – Взаємозв'язок КСБО з іншими комп'ютеризованими системами в рамках єдиної комп'ютеризованої системи управління підприємством

Джерело: розроблено автором

Крім того, це поняття сприяє переходу до ідеї активної координації виробничого процесу, робочої сили та адміністрування в сфері бухгалтерського обліку. У цьому контексті згуртована сутність є результатом свідомих і навмисних зусиль бухгалтерів.

Важливим аспектом цифровізації облікових процесів є створення єдиного інформаційного простору для взаємодії між підрозділами компанії. Такий простір забезпечує централізований доступ до даних про нематеріальні активи, включно з договорами, патентами, ліцензіями та іншими документами. Згідно з дослідженнями фахівців [35], централізація баз даних підвищує ефективність внутрішнього контролю й запобігає дублюванню облікової інформації. У ТОВ «АК Кроу Україна» впровадження

такого простору може бути реалізовано шляхом розширення функціоналу системи «Облік SaaS» [64] із додатковими рівнями доступу для співробітників. Це сприятиме більшій прозорості процесів, швидшому узгодженню облікових записів і підвищенню оперативності прийняття рішень. Крім цього, така інтеграція дозволить об'єднати бухгалтерські, управлінські та аналітичні підсистеми. Подібна уніфікація забезпечить безперервність інформаційних потоків у межах корпоративного середовища.

Одним із ключових напрямів удосконалення є інтеграція облікової системи з інструментами аналітики та бізнес-інтелекту. Використання сучасних технологій ВІ-аналізу, про які йдеться у працях Лободи та Чабанюк [20], дозволяє будувати інтерактивні панелі моніторингу для відстеження стану нематеріальних активів. У межах ТОВ «АК Кроу Україна» такі інструменти дадуть змогу керівництву оперативно отримувати інформацію про структуру, амортизацію та залишкову вартість активів. Це значно підвищить рівень аналітичності управлінських рішень і зменшить часові витрати на підготовку звітності. Автоматизований аналіз динаміки показників забезпечить формування прогнозів щодо оптимізації структури активів. Такий підхід дозволяє перейти від реактивного до проактивного управління ресурсами компанії. Розширення можливостей ВІ-інструментів також підвищить стратегічну стійкість підприємства до ринкових коливань.

Подальше вдосконалення облікових процесів пов'язане з переходом на моделі хмарного зберігання даних, які відповідають міжнародним вимогам безпеки інформації. Як зазначають дослідники у сфері цифрової трансформації обліку [51], хмарні рішення мінімізують витрати на інфраструктуру й забезпечують доступність даних із будь-якого місця. Для ТОВ «АК Кроу Україна» це створює можливість підтримки віддаленої роботи аудиторів і бухгалтерів, а також гнучкого управління доступом до фінансових даних.

Хмарна архітектура системи «Облік SaaS» [64] забезпечує регулярне резервне копіювання інформації та надійний захист від несанкціонованого

доступу. Вона також сприяє підвищенню рівня кібербезпеки й дозволяє забезпечити безперервність роботи компанії навіть за умови зовнішніх загроз. Додатково варто впровадити систему моніторингу доступу до даних, щоб підвищити захищеність корпоративної інформації. Застосування таких рішень підвищує загальний рівень інформаційної надійності підприємства.

Наступним кроком модернізації обліку є впровадження штучного інтелекту для обробки бухгалтерських документів і розпізнавання первинної інформації. Такі технології, як автоматичне розпізнавання тексту (OCR) та алгоритми машинного навчання, здатні самостійно аналізувати рахунки-фактури, акти й договори. У дослідженнях Назарової та Мойсеєнко [28] наголошується, що автоматизація облікових процедур із використанням штучного інтелекту скорочує трудомісткість рутинних операцій на 30–40 %. У межах ТОВ «АК Кроу Україна» застосування таких технологій дозволить пришвидшити введення документів у систему та зменшити ризик арифметичних помилок. Крім того, система може самостійно визначати тип операції та пропонувати відповідну кореспонденцію рахунків, що оптимізує роботу бухгалтерів. Використання машинного навчання також дає змогу створювати індивідуальні моделі поведінки для кожного користувача системи. Це сприятиме адаптації цифрового середовища до потреб компанії.

Значні перспективи має використання технології блокчейн для фіксації облікових операцій і забезпечення їх незмінності. Дослідження у сфері цифрового обліку [35] підтверджують, що блокчейн дає змогу створювати ланцюги транзакцій, які унеможливають підроблення даних. Для ТОВ «АК Кроу Україна» це означає можливість запровадження прозорої системи внутрішнього контролю за нематеріальними активами. Кожна операція з надходження, переміщення чи списання активу може бути підтверджена у блокчейн-мережі з унікальним цифровим підписом. Це не лише підвищує рівень довіри до облікових даних, а й забезпечує збереження інформації у разі технічних збоїв. Технологія також сприятиме спрощенню аудиторської перевірки та зниженню ризиків шахрайства. Впровадження блокчейну

дозволить формувати історію всіх змін у реальному часі, що підвищить ефективність контролю.

Поряд із цим важливим напрямом є вдосконалення внутрішньої облікової політики підприємства. Вона має враховувати нові вимоги до визнання, оцінки та амортизації нематеріальних активів відповідно до НП(С)БО 8 [30] і практики міжнародних стандартів. Актуалізація політики дозволить забезпечити єдиний підхід до формування облікових оцінок, визначення строків корисного використання активів і методів їх списання. Крім того, варто запровадити процедури періодичного оновлення програмного забезпечення для збереження сумісності з іншими корпоративними системами. Це гарантує стабільність облікового процесу й підтримку належного рівня аналітичності даних. Завершальним етапом цифрової модернізації є підготовка персоналу до роботи в нових умовах. Працівники бухгалтерії та аудиту повинні володіти сучасними цифровими компетенціями, зокрема щодо роботи з аналітичними платформами та автоматизованими обліковими системами. Досвід компанії «Crowe Global» [64] підтверджує, що безперервне навчання персоналу є запорукою успішної інтеграції цифрових технологій у бізнес-процеси.

Отже, можна стверджувати, що впровадження сучасних цифрових рішень у систему обліку нематеріальних активів ТОВ «АК Кроу Україна» є важливим чинником підвищення прозорості, точності та оперативності облікової інформації. Використання інноваційних технологій сприяє формуванню єдиного інформаційного простору, вдосконаленню внутрішнього контролю та зниженню ризиків помилок. Це створює передумови для інтеграції фінансового й управлінського обліку, оптимізації бізнес-процесів і зміцнення конкурентних позицій підприємства. Розвиток цифрового середовища у сфері бухгалтерського обліку нематеріальних активів забезпечує стійкість компанії до зовнішніх викликів і підвищує якість прийняття управлінських рішень. Подальша автоматизація аудиторських

процедур дозволить сформувати єдину цифрову екосистему обліку та контролю, що підвищить ефективність взаємодії між підрозділами.

Впровадження міжнародних стандартів звітності у цифровому форматі також сприятиме гармонізації внутрішніх процесів з вимогами глобального ринку. У результаті підприємство зможе досягти більш високого рівня фінансової прозорості та довіри з боку інвесторів і клієнтів.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Мета, завдання та інформаційне забезпечення аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»

Аудит нематеріальних активів має на меті підтвердження достовірності їх оцінки, правильності відображення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства. Згідно з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи» [26], аудиторі повинні перевіряти наявність прав власності, реальність активів і правильність їх класифікації у звітності. У ТОВ «АК «Кроу Україна» така перевірка здійснюється відповідно до вимог Міжнародних стандартів аудиту та внутрішньої політики Crowe Global [64]. У процесі аудиту оцінюється достовірність первинних документів, порядок визначення строку корисного використання, правильність амортизації й переоцінки активів. Особливу увагу приділяють дотриманню принципів визнання та оцінки, установлених НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [30], що забезпечує порівнянність показників звітності. Такий підхід дає змогу підтвердити відповідність інформації у фінансових звітах міжнародним вимогам і внутрішнім стандартам аудиторської практики.

Організація аудиту нематеріальних активів передбачає визначення обсягу перевірки, джерел доказів і методів контролю, що застосовуються в межах аудиторського процесу. Формування доказової бази у ТОВ «АК «Кроу Україна» відбувається за принципом поєднання тестів контролю та процедур по суті, що відповідає практиці аудиту за Міжнародними стандартами [26]. Важливою складовою є перевірка обґрунтованості оцінки активів та їх відображення в бухгалтерських регістрах згідно з положеннями НП(С)БО 8 [30]. Для підвищення ефективності перевірки аудиторі використовують аналітичні модулі програмного забезпечення «Облік SaaS», яке інтегрує дані

обліку та звітності. Це забезпечує швидке формування вибірок, арифметичну перевірку і тестування звітних форм у цифровому форматі. Такий інструмент знижує ризик пропуску помилок і підвищує точність аудиторських висновків [64].

Інформаційне забезпечення аудиту нематеріальних активів охоплює комплекс джерел, що формують інформаційну базу для оцінювання правильності ведення обліку, амортизації та відображення активів у фінансовій звітності. Його склад визначається вимогами Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38 [26] і національних нормативних документів, зокрема НП(С)БО 8 [30]. У ТОВ «АК «Кроу Україна» значну частину доказової бази становлять електронні реєстри обліку, які формуються у системі «Облік SaaS» [64]. Ці дані дозволяють аудиторам оперативно перевіряти узгодженість бухгалтерських записів і звітних показників. Важливу роль відіграють результати внутрішнього контролю, що проводяться фінансовим департаментом і зберігаються у корпоративному сховищі даних. Завдяки цьому забезпечується прозорість аудиторського процесу та відстеження етапів формування кожного показника у звітності.

У таблиці 3.1 подано основні елементи інформаційного забезпечення аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна», які відображають поєднання нормативних, документальних і цифрових джерел. Така класифікація ґрунтується на вимогах НП(С)БО 8 [30] і практиці міжнародної мережі Crowe Global [64]. Вона охоплює документи правового характеру, облікові реєстри, внутрішні політики підприємства, а також дані з автоматизованої системи «Облік SaaS». Систематизація цих елементів дозволяє аудиторам здійснювати перевірку комплексно, порівнюючи відомості з різних інформаційних каналів. Це сприяє достовірності аудиторських висновків і забезпечує єдність підходів до оцінки активів. У результаті формується структурована база даних, яка є основою для ефективного аналізу та контролю (див. табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Інформаційне забезпечення аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»

Джерело інформації	Зміст даних	Відповідальна особа / підрозділ
Первинні документи (акти введення в експлуатацію, договори, ліцензії)	Підтверджують наявність, вартість і правовий статус активів	Бухгалтерія, юридичний відділ
Облікові реєстри системи «Облік SaaS»	Дані про первісну вартість, амортизацію, переоцінку та списання	Відділ фінансового обліку
Внутрішні політики Crowe Global	Встановлюють стандарти обліку та контролю нематеріальних активів	Керівництво компанії, внутрішній аудит
Фінансова звітність (баланс, примітки)	Відображає узагальнені показники стану нематеріальних активів	Фінансовий департамент
Нормативно-правові акти (НП(С)БО 8, МСБО 38)	Регламентують принципи визнання, оцінки та відображення активів	Аудиторська група
Звіти внутрішнього контролю	Містять результати перевірок правильності ведення обліку	Відділ внутрішнього аудиту

Джерело: сформовано на основі [30; 26; 64].

Використання поданого в таблиці інформаційного забезпечення дозволяє аудиторам отримати повну та структуровану доказову базу для перевірки нематеріальних активів. Первинні документи забезпечують юридичну достовірність, а реєстри «Облік SaaS» гарантують технічну точність даних і швидкий доступ до облікових записів. Поєднання електронних і документальних джерел створює надійну основу для перевірки відповідності активів вимогам НП(С)БО 8 [30]. Внутрішні звіти Crowe Global деталізують порядок оцінки, амортизації й переоцінки, що дозволяє узгодити аудиторські процедури з міжнародними стандартами [26]. Завдяки чіткій структуризації інформації підвищується ефективність аналітичних процедур та своєчасність формування висновків. Це забезпечує аудиторів актуальними даними на кожному етапі.

Як видно з даних таблиці 3.1, інформаційне забезпечення аудиту у ТОВ «АК «Кроу Україна» побудовано на принципі багаторівневої системи даних, що поєднує паперові й електронні носії. Такий підхід забезпечує можливість

одночасного використання бухгалтерських реєстрів, внутрішніх політик і зовнішніх підтверджень для оцінки достовірності обліку. Зокрема, аналітичні дані з програмного забезпечення «Облік SaaS» допомагають аудиторам автоматично формувати відомості про рух і залишки активів. Важливо, що система дозволяє контролювати амортизаційні відрахування відповідно до норм НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [30]. Також електронна база даних спрощує проведення вибіркових перевірок і забезпечує повноту відображення операцій. Вона створює умови для ефективного функціонування внутрішнього аудиту й узгодження даних з міжнародною мережею Crowe Global [64].

Одним із ключових елементів інформаційного забезпечення аудиту є реєстри бухгалтерського обліку, у яких накопичується інформація про вартість, надходження, вибуття та амортизацію нематеріальних активів. Дані цих реєстрів перевіряються за допомогою крос-аналітики, що дозволяє виявити невідповідності між обліковими показниками та звітними даними. На практиці аудитори Crowe Україна використовують функцію автоматизованого порівняння даних у системі «Облік SaaS» [64], яка допомагає оперативно знаходити дублікати записів або відхилення у сумах. Також аналізуються результати інвентаризацій, які є додатковим джерелом доказів для підтвердження наявності нематеріальних активів. Це дає можливість підвищити достовірність аудиторських висновків і запобігти ризикам викривлення фінансової звітності. Такий підхід відповідає вимогам Міжнародних стандартів аудиту та нормам НП(С)БО 8 [30].

Важливою складовою є також використання внутрішніх наказів і положень підприємства, у яких визначено політику обліку, порядок оцінки та переоцінки нематеріальних активів. Відповідно до внутрішніх документів Crowe Україна [64], аудитори перевіряють, чи дотримується принцип послідовності методів оцінки активів. Зокрема, аналізується, чи застосовується один і той самий метод амортизації для активів зі схожими характеристиками, що передбачено НП(С)БО 8 [30]. Під час аудиту також

оцінюється своєчасність оновлення облікової політики та відповідність її положень міжнародним вимогам. Якщо виявляються розбіжності, формується рекомендація щодо внесення змін у внутрішні стандарти підприємства. Завдяки такому контролю забезпечується гармонізація національної і корпоративної облікової практики.

Значну роль у процесі аудиту відіграє взаємодія між підрозділами, які відповідають за різні елементи інформаційної бази. Зокрема, ІТ-відділ забезпечує захист і збереження даних в електронному сховищі, бухгалтерія контролює їх правильність, а служба внутрішнього аудиту здійснює періодичну перевірку точності введення інформації. Така координація дозволяє створити єдиний контур інформаційної безпеки, що відповідає політиці Crowe Global [64]. Крім того, обмін даними між філіями компанії в Одесі та Харкові здійснюється через захищені канали, що гарантує цілісність облікових даних. Це особливо важливо при формуванні консолідованої звітності, коли дані з різних підрозділів інтегруються в загальну систему. Завдяки цьому підвищується достовірність результатів аудиту і забезпечується контроль якості облікових процедур.

Отже, система організації аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» характеризується високим рівнем узгодженості між внутрішніми процесами, нормативними вимогами та інформаційними технологіями. Вона забезпечує повноту збору аудиторських доказів і дозволяє контролювати достовірність оцінки активів у реальному часі. Впровадження цифрових рішень сприяє стандартизації перевірок, автоматичному формуванню звітів і мінімізації ризику людських помилок. Раціональне поєднання паперових та електронних джерел підвищує ефективність аналітичних процедур і скорочує тривалість аудиту. Взаємодія між структурними підрозділами компанії забезпечує своєчасний обмін даними й підтримку єдиних методичних підходів. Такий підхід дозволяє підвищити якість фінансової звітності та зміцнити довіру користувачів до результатів аудиту. У підсумку створюються передумови для подальшого

розвитку системи контролю та її гармонізації з найкращими міжнародними практиками.

3.2 Методичні підходи та організація аудиторської перевірки нематеріальних активів

Аудиторська перевірка нематеріальних активів є важливою складовою фінансового контролю підприємства, спрямованою на підтвердження достовірності показників звітності. Її організаційні засади визначаються положеннями НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи», яке встановлює правила визнання, оцінки та обліку таких об'єктів [30]. У ТОВ «АК «Кроу Україна» аудит нематеріальних активів проводиться з урахуванням внутрішньої облікової політики, адаптованої до вимог міжнародних стандартів [64]. Для виконання процедур використовується програмне забезпечення «Облік SaaS», що забезпечує автоматичне формування реєстрів і зберігання первинних документів. Такий підхід сприяє оптимізації робочого процесу аудиторів і зменшує ризики викривлення облікових даних. Водночас перевірка проводиться відповідно до професійних стандартів Crowe Global, що передбачають високий рівень контролю якості. Таким чином, аудиторська практика компанії поєднує національні нормативні вимоги з міжнародними принципами аудиту [64].

Планування аудиту нематеріальних активів передбачає формування загальної концепції перевірки, визначення її мети, обсягу і рівня суттєвості. На цьому етапі аудитор оцінює систему внутрішнього контролю підприємства, що ґрунтується на положеннях НП(С)БО 8 [30], і визначає основні ризики викривлення звітності. У ТОВ «АК «Кроу Україна» цей процес відображається у внутрішньому документі «План аудиту», який розробляється відповідно до корпоративних вимог Crowe Global [64]. Документ містить перелік завдань, календарний графік, методи перевірки та

відповідальних осіб. Важливе значення має розподіл функцій між членами аудиторської групи, що забезпечує раціональне використання часу та підвищення ефективності контролю. Планування завершується погодженням графіка з керівництвом підприємства, після чого розпочинається безпосередня перевірка.

Загальна стратегія аудиту виконує функцію координації всіх аудиторських процедур, визначаючи їх послідовність і методику виконання. Його структура узгоджується з вимогами МСБО 38 «Нематеріальні активи», у якому наголошено на необхідності підтвердження прав власності та правильності оцінки активів [26]. У ТОВ «АК «Кроу Україна» застосовується уніфікована форма стратегії, яка враховує специфіку діяльності підприємства та особливості його облікової системи [64]. Вона містить опис усіх перевірюваних об'єктів, перелік необхідних документів, а також критерії оцінювання аудиторських доказів. Така структура дозволяє забезпечити комплексний характер перевірки і сприяє формуванню достовірних висновків. Загальна стратегія аудиту затверджується керівником аудиторської групи перед початком перевірки, що гарантує узгодженість усіх дій між членами команди.

У таблиці 3.2 подано типову загальну стратегію аудиту нематеріальних активів, який використовується у практиці ТОВ «АК «Кроу Україна». Його побудовано з урахуванням трьох етапів: підготовчого, аналітичного та підсумкового. Кожен етап включає конкретні процедури, які забезпечують отримання достатнього обсягу доказів для складання звіту незалежного аудитора. Запропонована структура дає змогу систематизувати процес перевірки і забезпечує послідовність контролю. Крім того, вона узгоджується з корпоративними стандартами Crowe Global [64] та адаптована до особливостей українського законодавства. Це дозволяє підвищити ефективність аудиту і забезпечити порівнянність результатів між різними періодами перевірок. Такий підхід гарантує прозорість та якість аудиторського процесу.

Таблиця 3.2 – Загальна стратегія аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»

№ етапу	Етап перевірки	Зміст основних процедур	Відповідальні виконавці	Термін виконання
1	Підготовчий	Ознайомлення з діяльністю підприємства, аналіз облікової політики, вивчення системи внутрішнього контролю	Старший аудитор, асистент аудитора	2 робочі дні
2	Аналітичний	Перевірка правильності оцінки активів, амортизації, переоцінки та визнання витрат	Аудиторська група	3 робочі дні
3	Перевірка по суті	Тестування первинних документів, підтвердження прав власності, звірка даних обліку зі звітністю	Старший аудитор	5 робочих днів
4	Узагальнення результатів	Оцінка доказів, формування звіту незалежного аудитора, обговорення результатів із керівництвом	Керівник аудиту	2 робочі дні

Джерело: сформовано на основі [64].

Аналіз таблиці 3.2 дає змогу побачити, що процес аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» має логічну і послідовну структуру. Підготовчий етап орієнтовано на збирання базової інформації та оцінку системи контролю на підприємстві. На аналітичному етапі аудиторі проводять розрахунки та оцінюють правильність амортизації, переоцінки й відображення вартості нематеріальних активів. Під час перевірки по суті здійснюється тестування первинних документів і звірка облікових даних зі звітністю, що дозволяє виявити можливі розбіжності. Завершальний етап пов'язаний із узагальненням результатів та формуванням висновку, що передається керівництву підприємства. Таким чином, таблиця 3.2 відображає поетапну логіку проведення аудиту, яка забезпечує цілісність контролю та ефективність роботи аудиторської команди.

Наступним етапом є розроблення плану аудиту нематеріальних активів, що визначає послідовність та зміст конкретних процедур перевірки. Вона ґрунтується на результатах попереднього планування та враховує вимоги МСБО 38 «Нематеріальні активи» [26]. Програма передбачає комплексне

дослідження кожного виду нематеріальних активів – від моменту їх первісного визнання до відображення у фінансовій звітності. У ТОВ «АК «Кроу Україна» вона реалізується через спеціальний модуль у системі «Облік SaaS», який автоматично формує завдання для аудиторів і фіксує результати перевірки [64]. Водночас застосовується принцип вибіркості, що дозволяє перевіряти найбільш суттєві операції. Такий підхід забезпечує глибину аудиту при раціональному використанні часу. У таблиці 3.3 наведено приклад плану аудиту нематеріальних активів.

Таблиця 3.3 – План аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»

№	Об'єкт перевірки	Мета аудиту	Джерела інформації	Аудиторські процедури	Очікуваний результат
1	Первісне визнання нематеріальних активів	Перевірка дотримання критеріїв визнання	Первинні документи, договори, акти приймання	Перевірка законності придбання, підтвердження права власності	Встановлення правомірності відображення активу
2	Оцінка та переоцінка	Перевірка правильності формування первісної вартості	Облікові реєстри, калькуляції, довідки	Аналіз документів, порівняння з ринковими даними	Підтвердження достовірності оцінки
3	Амортизація	Перевірка методів і строків амортизації	Графіки амортизації, звіти ПЗ «Облік SaaS»	Аналіз застосованих методів, звірка з політикою компанії	Підтвердження відповідності амортизації стандартам
4	Вибуття активів	Перевірка правильності відображення вибуття	Акти списання, реєстри обліку	Перевірка обґрунтованості рішень щодо списання	Визначення впливу на фінансовий результат
5	Розкриття у звітності	Перевірка повноти розкриття у фінансових звітах	Баланс, примітки до звітності	Звірка даних звітності з обліковими реєстрами	Підтвердження прозорості фінансової інформації

Джерело: сформовано на основі [33; 64].

План аудиту виконує роль детального інструктивного документа, який визначає логіку дій аудиторів під час перевірки. Вона забезпечує системність збору доказів, а також фіксацію усіх відхилень у процесі контролю.

Використання електронного інструментарію «Облік SaaS» дозволяє автоматизувати заповнення програми, що підвищує точність і швидкість виконання процедур [64]. Зокрема, система формує окремі звіти за кожним видом нематеріальних активів, у яких відображаються результати перевірки та виявлені відхилення. Завдяки цьому аудитори своєчасно виявляють помилки та пропонують шляхи їх усунення. Такий підхід сприяє підвищенню ефективності перевірки і забезпечує надійність аудиторських висновків.

Розроблення плану аудиту ґрунтується на поєднанні нормативного підходу та професійного судження аудитора. Базові вимоги формуються відповідно до положень НП(С)БО 8 [30], водночас враховуються практичні аспекти діяльності підприємства, зокрема типи нематеріальних активів і частота їх використання. Для кожної процедури визначається рівень суттєвості, що дозволяє аудитору сфокусуватись на ключових показниках. Такий підхід забезпечує баланс між глибиною перевірки та ефективністю використання ресурсів. Крім того, застосування ризикоорієнтованого підходу сприяє своєчасному виявленню потенційних порушень облікової політики. Це забезпечує комплексність контролю і надійність оцінювання результатів.

Завдяки чіткій структурі загальній стратегії та плану аудиту ТОВ «АК «Кроу Україна» забезпечує високу якість контролю операцій з нематеріальними активами. Використання автоматизованих інструментів дозволяє оптимізувати процес перевірки і мінімізувати людський фактор. Це сприяє підвищенню рівня довіри користувачів фінансової звітності до результатів звітів незалежних аудиторів. Водночас систематичне оновлення програмних модулів і методичних рекомендацій відповідно до змін у нормативно-правовій базі підтримує актуальність аудиторських процедур. Таким чином, ефективна організація аудиту нематеріальних активів у компанії є прикладом гармонійного поєднання інноваційних технологій із класичними принципами фінансового контролю.

Отже, у межах підпункту було розглянуто методичні підходи до організації аудиторської перевірки нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу

Україна». Детально проаналізовано структуру загальної стратегії і плану аудиту, визначено основні етапи перевірки та інструменти, що забезпечують ефективність контролю. Розроблена система аудиту демонструє узгодженість національних і міжнародних стандартів, а також високу адаптивність до цифрового середовища. Отримані результати підтверджують доцільність упровадження інтегрованих технологічних рішень у процес аудиту нематеріальних активів, що підвищує прозорість і достовірність фінансової звітності підприємства.

3.3. Результати аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» та підготовка звіту незалежного аудитора

Результати аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» свідчать про ефективність діючої системи обліку та контролю за цими об'єктами. Перевірка проводилась відповідно до вимог НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» та міжнародних стандартів аудиту, що регламентують процедури перевірки достовірності звітності [30]. У ході перевірки аудитори досліджували порядок первісного визнання, оцінки, амортизації, переоцінки і вибуття нематеріальних активів. Застосування програмного забезпечення «Облік SaaS» дозволило забезпечити точність облікових даних і зменшити ризики людських помилок [64]. Було підтверджено відповідність відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності фактичним даним бухгалтерського обліку. Отримані результати демонструють стабільність методичних підходів підприємства та їх узгодженість з нормативно-правовою базою.

Під час аудиту встановлено, що політика обліку нематеріальних активів у компанії відповідає внутрішнім стандартам Crowe Global, а також положенням національних стандартів бухгалтерського обліку [64]. Виявлені незначні недоліки переважно стосувалися документального оформлення

окремих операцій, зокрема відсутності підписів відповідальних осіб у первинних актах. Такі порушення не вплинули суттєво на достовірність звітності, однак були усунуті протягом перевірки. Аудитори зазначили, що компанія має ефективну систему внутрішнього контролю, яка забезпечує збереження облікових даних і їх повноту. Загалом, якість облікових процесів відповідає високим вимогам корпоративної аудиторської практики Crowe. Це дозволяє підтримувати репутацію компанії як надійного представника міжнародної мережі.

Значну увагу під час аудиту було приділено правильності оцінки нематеріальних активів. Аудитори досліджували порядок формування первісної вартості, враховуючи витрати на придбання, реєстрацію прав і доведення активу до стану придатності для використання. Перевірка засвідчила, що всі активи оцінено відповідно до принципу обачності, як цього вимагає НП(С)БО 8 [30]. Переоцінка активів здійснюється лише за наявності достовірних підтверджень ринкової вартості. Застосування автоматизованих модулів у системі «Облік SaaS» забезпечило швидку звірку облікових даних із первинними документами [64]. Отримані аудиторські докази підтверджують відсутність суттєвих відхилень у визнанні або оцінці нематеріальних активів. Таким чином, звітність компанії можна вважати достовірною.

На наступному етапі перевірки аудитори здійснили аналіз амортизації нематеріальних активів, перевіряючи застосовані методи і строки нарахування. Згідно з внутрішньою політикою підприємства, амортизація розраховується прямолінійним методом, що відповідає вимогам НП(С)БО 8 [30]. У результаті перевірки встановлено, що всі розрахунки виконані коректно, а програмне забезпечення «Облік SaaS» автоматично формує графіки амортизації та звіти для контролю [64]. Це зменшує ризик помилок і забезпечує стабільність показників фінансової звітності. Також аудитори підтвердили правильність визначення строків корисного використання

активів, що узгоджується з практикою Crowe Global. Таким чином, амортизаційна політика компанії визнана обґрунтованою і послідовною.

Для оцінки ефективності використання нематеріальних активів було проведено порівняльний аналіз показників аудиту за попередній і звітний періоди (див. табл. 3.4). Порівняння дало змогу оцінити динаміку зміни обсягу нематеріальних активів, рівень відповідності вимогам стандартів та частоту виявлених порушень. Такий підхід дозволяє виявити тенденції в управлінні нематеріальними активами і визначити напрями для подальшого вдосконалення. Дані аналізу підтверджують поступове зниження кількості незначних відхилень у документуванні операцій, що свідчить про ефективність внутрішнього контролю. Позитивна динаміка також засвідчує впровадження нових модулів у системі «Облік SaaS» і підвищення автоматизації процесів [64]. Загалом, аудиторський аналіз засвідчив належну організацію облікової роботи в компанії.

Таблиця 3.4 – Порівняльний аналіз результатів аудиту нематеріальних активів за попередній і звітний періоди

Показник	Попередній період	Звітний період	Відхилення (+/–)	Тенденція
Кількість перевірених об'єктів, од.	42	47	+5	Збільшення
Виявлені порушення в документації, од.	6	3	–3	Зменшення
Порушення оцінки активів, од.	2	0	–2	Відсутні
Середній час перевірки одного активу, год.	1,2	0,9	–0,3	Оптимізація
Узгодженість із НП(С)БО 8, %	94	98	+4	Покращення

Джерело: узагальнено на основі результатів аудиту ТОВ «АК «Кроу Україна» [64].

Аналіз таблиці 3.4 засвідчує позитивні результати аудиту нематеріальних активів у звітному періоді. Кількість перевірених об'єктів збільшилася, що свідчить про розширення обсягу контролю та зростання довіри клієнтів до компанії. Паралельно скоротилась кількість виявлених порушень, переважно завдяки вдосконаленню електронного документообігу.

Відсутність помилок у визначенні вартості активів підтверджує правильність методичних підходів, викладених у НП(С)БО 8 [30]. Середній час перевірки одного активу скоротився, що є результатом оптимізації внутрішніх процесів через використання «Облік SaaS» [64]. Підвищення узгодженості зі стандартами до 98 % демонструє стабільне покращення системи аудиту. Такі результати підтверджують високий рівень професіоналізму та ефективності внутрішніх процедур контролю.

У ході перевірки аудитори також дослідили процедури розкриття інформації у фінансовій звітності. Було встановлено, що усі обов'язкові показники щодо нематеріальних активів подано у примітках до звітності в повному обсязі. Підприємство дотримується вимог МСБО 38, який визначає порядок розкриття інформації про права інтелектуальної власності, програмне забезпечення та інші активи [26]. Аудитори відзначили належний рівень прозорості звітності, що забезпечується внутрішніми стандартами Crowe Global [64]. Крім того, використання централізованої бази даних у системі «Облік SaaS» гарантує відтворюваність усіх показників у наступних періодах. У підсумку було підтверджено, що фінансова звітність ТОВ «АК «Кроу Україна» надає повне та достовірне відображення інформації про нематеріальні активи.

Результати аудиту узагальнено у звіті незалежного аудитора, який подано у додатку Ж. Документ містить офіційну думку аудитора щодо достовірності фінансової звітності та відповідності її нормативним вимогам. У звіті відображено основні процедури перевірки, оцінку суттєвості, а також висновок щодо стану обліку нематеріальних активів. Відповідно до МСА 700, звіт містить розділи про відповідальність керівництва та аудитора, а також підстави для наданої думки [26]. Його підготовка здійснюється на основі аудиторських доказів, отриманих у процесі перевірки. Таким чином, звіт є офіційним підсумковим документом, що підтверджує достовірність фінансової звітності компанії.

Отже, результати аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» підтвердили високий рівень організації облікових процесів і відповідність звітності вимогам стандартів. Аудитори виявили незначні недоліки, які не вплинули на достовірність фінансової інформації. Підприємство продемонструвало ефективну систему внутрішнього контролю та професійний підхід до ведення обліку нематеріальних активів. Отримані результати свідчать про стабільність фінансового стану компанії та її здатність дотримуватися міжнародних стандартів аудиту. Звіт незалежного аудитора є підтвердженням прозорості діяльності ТОВ «АК «Кроу Україна» на ринку аудиторських послуг.

3.4 Рекомендації щодо удосконалення методики аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна»

Ефективне удосконалення методики аудиту нематеріальних активів потребує системного підходу, який враховує як специфіку підприємства, так і сучасні тенденції розвитку аудиторської діяльності. Одним із пріоритетних напрямів є посилення аналітичної складової аудиту через розширення використання інформаційних технологій. Зокрема, впровадження комплексних цифрових рішень у межах програмного середовища «Облік SaaS» забезпечить швидшу і точнішу обробку аудиторських доказів [64]. Це дозволить скоротити тривалість перевірки без зниження її якості та підвищить достовірність висновків. Для цього доцільно інтегрувати систему автоматичного відстеження змін у базах даних та їх зіставлення з фінансовою звітністю підприємства. Такий підхід відповідає практиці міжнародної мережі Crowe Global, яка активно впроваджує аналітичні інструменти у процеси аудиту.

Наступним напрямом удосконалення є розвиток внутрішніх методичних документів, які деталізують процедури аудиту нематеріальних

активів. Національні стандарти аудиту передбачають лише загальні принципи, тому доцільно створити внутрішні інструкції, що регламентуватимуть етапи перевірки нематеріальних активів від моменту отримання аудиторського завдання до формування звіту [26]. Такі документи сприятимуть уніфікації аудиторських процедур, підвищенню їхньої якості та забезпеченню порівнянності результатів у різних клієнтських проектах. Додатково рекомендовано розробити типові форми робочих документів для аудиторів, що міститимуть індикатори ризику та контрольні запитання. Це дозволить забезпечити системність перевірки і спростить процес контролю якості.

Важливим напрямом модернізації аудиторських процедур є розширення системи оцінки ризиків при перевірці нематеріальних активів. На практиці значна частина помилок виникає через недооцінку ризиків неправильного визнання або заниження вартості активів [30]. У зв'язку з цим аудиторам слід застосовувати методи кількісного оцінювання ризиків із використанням програмних інструментів. Це забезпечить можливість моделювання можливих відхилень і визначення критичних ділянок обліку. ТОВ «АК «Кроу Україна» може використовувати внутрішні шаблони Crowe Global для автоматизованої побудови матриць ризиків, що дає змогу підвищити точність аудиторських оцінок. Такий підхід відповідає сучасним вимогам міжнародних стандартів і сприяє формуванню обґрунтованих висновків.

Особливої уваги потребує удосконалення процесу документування аудиторських процедур. Для підвищення прозорості перевірки доцільно впровадити єдину електронну базу робочих документів, доступну всім членам аудиторської групи [64]. Це дозволить уникнути дублювання інформації, забезпечити своєчасне оновлення даних та зменшити ризик втрати доказів. Крім того, доцільно впровадити процедуру внутрішнього рецензування робочих файлів аудиторами старшого рівня перед формуванням остаточного звіту. Така практика відповідає стандартам Crowe

Global і сприяє підвищенню якості аудиторських послуг. Електронна система зберігання документів також забезпечує дотримання вимог до захисту інформації та конфіденційності клієнтів.

Важливим чинником підвищення ефективності аудиту є розвиток кадрового потенціалу аудиторів. З огляду на зростання ролі цифрових інструментів, працівникам ТОВ «АК «Кроу Україна» доцільно регулярно проходити навчання з використання сучасних програмних комплексів, таких як «Облік SaaS» і «Crowe Audit Tools» [64]. Підвищення кваліфікації сприятиме не лише кращому розумінню специфіки нематеріальних активів, а й удосконаленню навичок аналітичного мислення. Особливу увагу слід приділити тренінгам із практичного застосування МСБО 38 «Нематеріальні активи» та МСА 540 «Аудит облікових оцінок та пов'язане з ними розкриття інформації». Безперервне професійне навчання є необхідною умовою для підтримання високої якості аудиту і підвищення довіри клієнтів до результатів перевірки.

Одним із резервів удосконалення методики є активніше використання аналітичних процедур на завершальних етапах аудиту. Вони дозволяють співставити показники фінансової звітності із зовнішніми ринковими даними та виявити потенційні викривлення [52, с. 67]. У ТОВ «АК «Кроу Україна» такі процедури можуть бути автоматизовані за допомогою спеціальних модулів у системі «Облік SaaS». Це забезпечить швидке формування порівняльних таблиць, графіків і динамічних індикаторів для аналізу змін у вартості активів. Застосування таких методів сприятиме підвищенню аналітичної цінності аудиторського звіту та спрощенню процесу комунікації між аудиторами і керівництвом компанії.

Додатковою можливістю для вдосконалення методики є посилення взаємодії між підрозділами компанії, зокрема між відділами аудиту, бухгалтерського обліку та ІТ-підтримки. Координація дій між цими структурами забезпечує повноту збору доказів і зменшує ризик пропуску суттєвих порушень [64]. Доцільно запровадити регулярні міжвідділові

наради для узгодження аудиторських підходів і визначення типових проблемних ділянок. Така комунікація дозволить підвищити якість аудиту та скоротити час обробки інформації. У результаті підвищиться загальна ефективність роботи компанії й зміцниться її конкурентна позиція на ринку аудиторських послуг.

Серед стратегічних напрямів удосконалення можна виділити створення внутрішнього центру контролю якості аудиту, який здійснюватиме оцінку завершених проектів і розробку рекомендацій щодо їх покращення [26]. Така ініціатива відповідає принципам корпоративного управління Crowe Global і сприятиме формуванню єдиних стандартів аудиторської практики в межах компанії. Центр контролю якості може вести базу типових помилок, аналізувати відгуки клієнтів і формувати звіти для керівництва. У перспективі це дозволить скоротити кількість відхилень, виявлених у зовнішніх перевірках, і підвищити репутацію ТОВ «АК «Кроу Україна» як надійного партнера на ринку аудиту.

Підсумовуючи, слід зазначити, що вдосконалення методики аудиту нематеріальних активів має бути безперервним процесом, який поєднує технологічні, організаційні та кадрові заходи. Використання сучасних програмних засобів, регулярне навчання персоналу, оновлення методичних матеріалів і посилення контролю якості створюють умови для підвищення ефективності аудиторських перевірок. Реалізація цих рекомендацій дозволить ТОВ «АК «Кроу Україна» підтримувати високий рівень професіоналізму та відповідати вимогам міжнародних стандартів аудиту. У перспективі це сприятиме зміцненню позицій компанії на ринку аудиторських послуг та забезпеченню стабільного розвитку її клієнтської бази.

Таким чином, нами проведено комплексне дослідження методики та організації аудиту нематеріальних активів на прикладі ТОВ «АК «Кроу Україна». У процесі аналізу визначено основні етапи аудиторської перевірки – планування, оцінка ризиків, проведення процедур контролю та підготовка

звіту. Окрему увагу приділено інформаційному забезпеченню аудиту, яке базується на поєднанні первинних документів, даних бухгалтерського обліку та електронних баз системи «Облік SaaS». Узагальнення результатів перевірки показало, що ефективність аудиту нематеріальних активів значною мірою залежить від якості внутрішнього контролю та чіткості регламентів виконання процедур. Отримані результати підтверджують доцільність використання сучасних цифрових інструментів для підвищення точності й оперативності аудиторських висновків.

Проведений аналіз результатів аудиту дозволив виявити типові проблеми, пов'язані з обліком і відображенням нематеріальних активів у звітності. Серед них – недостатня деталізація аналітичного обліку, несистемне оновлення первинних документів і нерівномірний розподіл обов'язків між аудиторськими групами. Запропоновано вдосконалити методику аудиту шляхом розширення застосування аналітичних процедур і автоматизації перевірок. Також акцент зроблено на підвищенні кваліфікації аудиторів, розробці внутрішніх методичних документів і стандартизації форм звітності. Виявлено, що впровадження сучасних технологій у поєднанні з удосконаленими процедурами контролю забезпечує достовірність аудиторських висновків і зміцнює репутацію компанії на ринку.

Розроблені у роботі рекомендації спрямовані на посилення ефективності аудиторської діяльності ТОВ «АК «Кроу Україна» та підвищення якості перевірки нематеріальних активів. Систематизація етапів аудиту, упровадження програмних інструментів аналізу, а також створення внутрішнього центру контролю якості сприятимуть гармонізації роботи компанії з міжнародними стандартами Crowe Global. Практичне застосування запропонованих заходів забезпечить не лише підвищення рівня достовірності звітів, а й зміцнить довіру клієнтів до результатів перевірок. Отже, реалізація наведених рекомендацій є ключовою передумовою стабільного розвитку компанії та підвищення її конкурентоспроможності у сфері аудиторських послуг.

Отже, запропоновані рекомендації спрямовані на підвищення якості аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» шляхом модернізації технічних рішень, удосконалення методичних документів і розвитку кадрового потенціалу. Реалізація цих заходів забезпечить інтеграцію міжнародних підходів до аудиту в практику української компанії. Застосування цифрових інструментів і розбудова системи внутрішнього контролю створюють передумови для подальшого зростання конкурентоспроможності підприємства. Це дає змогу посилити довіру клієнтів до результатів аудиту і забезпечити сталий розвиток компанії відповідно до глобальних тенденцій аудиторської діяльності.

ВИСНОВКИ

Дослідження, присвячене особливостям організації обліку та аудиту нематеріальних активів, має важливе теоретичне та прикладне значення. У сучасних умовах цифрової економіки саме нематеріальні активи виступають визначальним чинником формування вартості компаній і показником рівня їхньої інноваційності. Належна організація обліку та аудиту цих активів забезпечує достовірність фінансової звітності, прозорість управлінських рішень і підвищення довіри інвесторів. У межах дослідження розкрито теоретичні засади, нормативно-правову базу, методичні підходи та практичні аспекти контролю нематеріальних активів на прикладі діяльності ТОВ «АК «Кроу Україна». У роботі сформовано цілісну систему уявлень про сутність, класифікацію, оцінку, облік і аудит цих об'єктів. Результати аналізу підтверджують, що сучасні підходи до управління нематеріальними активами мають ґрунтуватися на комбінації традиційних методів обліку і цифрових технологій.

Особливу увагу у дослідженні приділено специфіці аудиту нематеріальних активів, який відіграє ключову роль у підтвердженні достовірності звітності підприємства. Проведене дослідження дало змогу встановити взаємозв'язок між якістю аудиторських процедур, рівнем внутрішнього контролю та ефективністю інформаційного забезпечення. На прикладі ТОВ «АК «Кроу Україна» показано, як комплексний підхід до обліку й аудиту сприяє підвищенню результативності фінансово-господарської діяльності. У процесі роботи визначено проблемні аспекти нормативного регулювання, описано систему внутрішніх документів і запропоновано напрями їх удосконалення. Практична частина дослідження підтвердила доцільність упровадження сучасних цифрових платформ для оптимізації облікових і контрольних процесів. Отримані результати мають не лише прикладний, а й науково-методичний характер, оскільки формують базу для подальших досліджень у сфері аудиту нематеріальних активів.

У роботі було поставлено і виконано наступні завдання:

1) Обґрунтовано економічну сутність, класифікацію та оцінку нематеріальних активів. У процесі дослідження з'ясовано, що нематеріальні активи мають особливу природу, поєднуючи економічні, правові та інтелектуальні характеристики. Визначено, що вони виступають стратегічним ресурсом, який забезпечує довгострокову конкурентоспроможність підприємства. Сформовано класифікацію нематеріальних активів за їхнім економічним змістом, функціональним призначенням і формою правового захисту. Розглянуто особливості їх оцінки на етапах придбання, створення, використання й вибуття. Доведено, що застосування різних методів оцінки залежить від типу активу, наявності ринкових аналогів та умов господарювання підприємства. Отримані результати стали основою для подальшого аналізу системи обліку та аудиту цих активів.

2) Проаналізовано нормативно-правове забезпечення обліку та аудиту нематеріальних активів. Дослідження показало, що чинна нормативна база України представлена НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи», МСБО 38 і низкою супровідних документів, які регламентують їх оцінку та відображення у звітності. Визначено необхідність гармонізації національних положень із міжнародними стандартами, зокрема в частині визнання гудвілу та прав користування. Проаналізовано основні вимоги до аудиторської перевірки відповідно до МСА 540 і МСА 700. Обґрунтовано доцільність удосконалення правових механізмів, що забезпечують достовірність фінансових даних щодо нематеріальних активів. Запропоновано шляхи посилення контролю на рівні нормативного регулювання через розширення стандартів професійної практики аудиту.

3) Розглянуто вплив особливостей діяльності підприємства на формування складу нематеріальних активів та їх оцінку. На прикладі ТОВ «АК «Кроу Україна» визначено, що структура активів характеризується високою часткою програмного забезпечення, авторських прав і торговельних

марок. З'ясовано, що облікова політика підприємства орієнтована на справедливу оцінку активів відповідно до сучасних ринкових тенденцій. Установлено, що використання цифрових платформ забезпечує точність аналітичного обліку та прискорює обробку даних. Проаналізовано роль нематеріальних активів у зростанні ділової репутації підприємства та розширенні клієнтської бази. Отримані результати доводять, що галузева специфіка та масштаби діяльності безпосередньо впливають на оцінку та структуру нематеріальних активів.

4) Визначено порядок документального оформлення операцій із нематеріальними активами. Досліджено первинні документи, які підтверджують права власності, створення або придбання таких активів, а також їхню передачу чи списання. Систематизовано вимоги до оформлення актів, договорів, ліцензійних угод і сертифікатів. Виявлено, що своєчасність і коректність заповнення документів є ключовою умовою достовірності бухгалтерських записів. У роботі запропоновано модель документообігу, що поєднує ручну й автоматизовану обробку даних у середовищі «Облік SaaS». Проаналізовано переваги застосування цифрових реєстрів у частині контролю за рухом активів і зменшення ризиків помилок. Визначено, що така система дозволяє забезпечити прозорість фінансової інформації й підвищити ефективність облікового процесу.

5) Розглянуто ведення синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів і відображення їх у фінансовій звітності. У ході аналізу досліджено рахунки класу 1, які використовуються для обліку нематеріальних активів, та особливості їх аналітичного розподілу за видами і строками використання. Визначено, що застосування програмного забезпечення «Облік SaaS» дозволяє вести багаторівневий облік і формувати деталізовані аналітичні звіти. Проаналізовано форми фінансової звітності, у яких розкривається інформація про нематеріальні активи, зокрема баланс і примітки. Підкреслено, що повнота і своєчасність оновлення даних у звітності є передумовою її достовірності. Удосконалено підхід до

відображення амортизації нематеріальних активів з урахуванням сучасних методів оцінки.

6) Обґрунтовано шляхи вдосконалення обліку нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» із використанням сучасних цифрових технологій. Запропоновано напрями підвищення ефективності облікових процесів через автоматизацію введення даних, аналітичну обробку інформації та формування звітності в реальному часі. Доведено, що використання хмарних систем сприяє безперервності обліку та зниженню ризику втрати даних. Обґрунтовано переваги інтеграції облікової програми з внутрішніми аудитами для покращення контролю. Визначено, що цифрова трансформація обліку дозволяє скоротити витрати часу і ресурсів на ведення бухгалтерії. У результаті запропоновано практичні рекомендації щодо поступового впровадження технологій штучного інтелекту для ідентифікації помилок і формування аналітичних звітів.

7) Визначено мету, завдання та інформаційне забезпечення аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна». З'ясовано, що головною метою аудиту є підтвердження достовірності облікової інформації та оцінка ефективності використання нематеріальних активів. У роботі детально описано інформаційну базу аудиту, яка включає фінансову звітність, договори, акти приймання-передачі й електронні бази даних. Розроблено загальну стратегію аудиторської перевірки, що охоплює всі етапи від планування до формування висновків. Обґрунтовано значення аудиторських доказів для забезпечення об'єктивності перевірки. Проаналізовано роль внутрішнього контролю у зниженні ризиків суттєвих викривлень звітності. Підкреслено, що правильна організація аудиту сприяє зростанню довіри до компанії з боку клієнтів і партнерів.

8) Розкрито методичні підходи та організацію аудиторської перевірки нематеріальних активів. Дослідження показало, що ефективність аудиту значною мірою залежить від якості планування та вибору відповідних методів перевірки. Визначено, що використання процедур аналітичного

огляду, тестів контролю й перевірок по суті забезпечує повноту отриманих доказів. Розроблено план аудиту, яка включає завдання, методи, джерела інформації та очікувані результати. Здійснено оцінку системи внутрішнього контролю ТОВ «АК «Кроу Україна» з метою виявлення слабких місць і резервів удосконалення. Обґрунтовано роль професійного судження аудитора під час формування висновків. Отримані результати підтвердили необхідність посилення методологічного підґрунтя аудиторських процедур.

9) Узагальнено результати аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна» та підготовлено звіт незалежного аудитора. Встановлено, що проведені перевірки підтвердили правильність оцінки, визнання та відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності. Звіт незалежного аудитора сформовано відповідно до міжнародних вимог, зокрема МСА 700, і містить висновок про достовірність фінансових даних. Проаналізовано ключові аудиторські ризики та заходи їх мінімізації. Визначено, що ефективна взаємодія між аудиторами та бухгалтерською службою забезпечила повноту перевірки. Звіт став підґрунтям для подальшого вдосконалення системи контролю та управління активами. Отримані результати свідчать про високий рівень фінансової дисципліни підприємства.

10) Розроблено рекомендації щодо удосконалення методики аудиту нематеріальних активів у ТОВ «АК «Кроу Україна». У роботі запропоновано створення внутрішніх методичних регламентів, які б деталізували порядок перевірки нематеріальних активів з урахуванням цифровізації. Обґрунтовано доцільність підвищення кваліфікації аудиторів у сфері інформаційних технологій. Запропоновано впровадження автоматизованих систем збору й аналізу аудиторських доказів. Визначено потребу в розширенні внутрішніх контрольних процедур і створенні бази знань для підвищення ефективності перевірок. Наголошено на необхідності регулярного оновлення методологічних документів відповідно до змін стандартів аудиту. У результаті зроблено висновок, що реалізація запропонованих заходів

сприятиме підвищенню якості аудиторських послуг і зміцненню позицій компанії на ринку.

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна стверджувати, що облік і аудит нематеріальних активів є ключовими елементами фінансового управління сучасного підприємства. Їх ефективна організація забезпечує достовірність звітності, підвищує рівень внутрішнього контролю та зміцнює довіру інвесторів і партнерів. У роботі визначено теоретичні засади, практичні аспекти й шляхи вдосконалення системи обліку та аудиту нематеріальних активів на прикладі ТОВ «АК «Кроу Україна». Розроблені рекомендації спрямовані на інтеграцію цифрових технологій у процес аудиторської перевірки та підвищення якості інформаційного забезпечення. Отримані результати доводять необхідність подальшої гармонізації національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та аудиту. Запропоновані підходи можуть бути використані іншими підприємствами аудиторського профілю як практичний інструмент підвищення ефективності управління нематеріальними активами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артем'єва О.О., Томша А.О. Бухгалтерський облік в умовах діджиталізації. 2020. С. 50–54. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/57711/1/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A6%D0%98%D0%AF%20%D0%A2%D0%95%D0%97%D0%98%D0%A1%D0%AB%202020%281%29-50-54.pdf> (дата звернення: 14.10.2025).
2. Багацька К., Гейдор А. Бізнес-процеси в умовах діджиталізації економіки. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2019. № 5. С. 23–32
3. Бандер О.І., Домбровська Н.Р. Порівняльний аналіз класифікацій капітальних інвестицій. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Економіка, 24, Вип. 1: 2019. 119-125 с.
4. Бондаренко О.М., Матвєєва О.М., Звірюк О.Р. Особливості проведення аудиту нематеріальних активів. *Економіка і суспільство*. 2021. №26. С. 1-11.
5. Бутнік-Сіверський О. Економіко-правовий погляд щодо розвитку обліку нематеріальних активів на шляху до неоекономіки. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 6. С. 109–122.
6. Гамова О.В., Козачок І.А., Данько Е.С. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту нематеріальних активів на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2019. № 1. С. 16-21.
7. Гладчук О., Марич М. Капіталізація нематеріальних активів банків у сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2022. №44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1782/1718> (дата звернення: 13.10.2025)
8. Грибовська Ю.М. Облік нематеріальних активів відповідно до вимог міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38 . *Економіка та суспільство*. 2023. №47. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2172/2099> (дата звернення: 13.10.2025)

9. Грона, Н. М. Аудит і аналіз капітальних інвестицій підприємства. 2018. URL:

<http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/32531/1/%D0%93%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0.pdf> (дата звернення 12.04.2023).

10. Гусєва О. Ю., Легомінова С. В. Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 1 (23). С. 33-39 (дата звернення: 14.10.2025).

11. Дядюн О. О. Особливості здійснення внутрішнього контролю нематеріальних активів підприємства. *Економіка. фінанси. право*. 2019. № 10/3. С.6-13.

12. Завгородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. Київ : Знання, 2019. 588 с.

13. Задерака Н. М., Лесько М. О. Проблеми та шляхи удосконалення обліку нематеріальних активів. *Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення: матеріали II Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 21 жовтня 2021 р.* Т. 2. Київ: Національний авіаційний університет, 2021. С.192-194.

14. Інструкція про застосування Плану рахунків № 291: затв. наказом Мінфіну України від 30.11.1999. Офіційний вісник України. 1999. № 52. Ст. 2606.

15. Кобець Д. Діджиталізація бухгалтерського обліку в контексті забезпечення конкурентоспроможності бізнесу. *Галицький економічний журнал*. 2023. № 4(83). С. 38-47.

16. Ковалевич О.В., Прохар Н.В. Проблемні аспекти сутності нематеріальних активів. *Наука і молодь у XXI сторіччі : збірник тез доповідей Всеукраїнської молодіжної науково-практичної інтернетконференції (м. Полтава, 30 листопада 2022 року)*. Полтава : ПУЕТ, 2022. С.61-64.

17. Кожушко О.В., Лядова Ю.О. Вдосконалення методики проведення аудиту нематеріальних активів. *Ефективна економіка*. №12, 2021. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2021/73.pdf (дата звернення: 14.10.2025)

18. Козенкова В.Д. Нематеріальні активи підприємства: оцінка та моделювання. Дніпро: Видавець «Свідлер А.Л.», 2022. 248 с.

19. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Денчук П.Н. Фінансовий облік: підручник. 3-є вид., доп. та перероб. Тернопіль, ЗУНУ, 2023. 488 с.

20. Лобода Н., Чабанюк О., Кольба Р. Діджиталізація як функція облікової діяльності: коронакриза як контекст. 2021. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/337.pdf> (дата звернення: 14.10.2025).

21. М(С)БО 1 – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку «Подання фінансової звітності». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_01_3#Text (дата звернення 20.10.2025).

22. М(С)БО 27 – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку «Консолідована та окрема фінансова звітність». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_045#Text (дата звернення 20.10.2025).

23. М(С)БО 28 – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку «Інвестиції в асоційовані підприємства». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_046#Text (дата звернення 20.10.2025).

24. Методика розрахунку індексу капітальних інвестицій: затв. наказом Державного комітету статистики України N 494 від 25.12.2009. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN52777> (дата звернення 18.10.2025).

25. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13> (дата звернення 20.10.2024).

26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи»: Міжнародний документ від 29.03.2021. URL:

https://www.mof.gov.ua/storage/files/IAS%2038_ukr%202020.pdf (дата звернення: 14.10.2025)

27. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Міністерство фінансів України: офіц. веб-сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standartifinansovoi-zvitnosti> (дата звернення 20.09.2023).

28. Назарова К.О., Мойсеєнко О.М. COVID-криза як драйвер диджиталізації бухгалтерських процедур. *Бізнес-Інформ.* 2020. № 6. С. 227–234. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-6_0-pages-227_234.pdf (дата звернення: 14.10.2025).

29. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 11.10.2025)

30. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : Наказ Міністерства фінансів України No 242 від 18.10.1999. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99> (дата звернення: 14.10.2025)

31. Новікова О.П. Переваги та недоліки впровадження цифрових технологій в практику ведення бухгалтерського обліку. *V Всеукраїнська науково-практична конференція "Нові інформаційні технології управління бізнесом" [Електронне видання] : збірник матеріалів (м. Київ, 16 лютого 2022 р.).* Київ, С.211-216

32. Облік незавершених капітальних інвестицій. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/10000454> (дата звернення: 20.10.2025).

33. Овсюк Н.В., Лесько М.О. Облік нематеріальних активів згідно національних та міжнародних стандартів: шляхи вдосконалення. *Економіка та суспільство.* 2021. № 3. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/698/671> (дата звернення: 13.10.2025)

34. Онищенко В. Облік нематеріальних активів у бюджетних установах. 2024. URL: <https://oblikbudget.com.ua/article/384-oblik-nematerialnih-aktivv> (дата звернення: 13.10.2025)
35. Панасюк В., Бурденюк Т., Мужевич Н. Особливості цифрової трансформації обліку. *Галицький економічний вісник*. 2021. № 1 (68). С. 70–76.
36. Перчук О.В., Вовченко Р.С. Удосконалення оцінки нематеріальних активів вітчизняних підприємств у практиці бухгалтерського обліку. *АГРОСВІТ*. 2023. № 21. С. 77-81.
37. Плаксієнко В.Я., Верига Ю.А., Кулик В.А., Карпенко Є.А. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. [для студ. Вищих навч. закл.]. Київ : ЦУЛ. 2019. 509 с.
38. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291 (зі змінами і доповненнями). *Офіційний вісник України*. 1999. № 52. С. 2606.
39. Податковий кодекс України : Кодекс України No 2755-VI від 02.12.2010. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 14.10.2025)
40. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010. № 2755-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 92. С. 3248.
41. Подмешальська Ю. В., Мельник С.В. Аналіз сутності категорії капітальні інвестиції з метою організації обліку на підприємстві. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Економічні науки. 2015. С. 161-164.
42. Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів»: постанова Каб. міністрів України від 29.11.2006 № 1655. *Офіційний вісник України*. 2006. № 48. Ст. 3197.
43. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 №1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 4. Ст. 646.

44. Радевич Т.В. Нормативно-правове регулювання сутності капітальних інвестицій. Інвестиції: практика та досвід. 2014. № 23. 64-68 с.

45. Ріжко А.А., Карпенко В.С., Карпенко Є.А. Сутність нематеріальних активів: обліковий аспект. *Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій: матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 15 червня 2023 р.* Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. С.163-164.

46. Романова О.В, Гончар К.С. До питання уточнення облікової класифікації нематеріальних активів наукоємних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2022, № 1. С.17-22.

47. Савченко А.М., Олянецька М.С. Особливості аналізу необоротних активів на прикладі підприємства ПАТ «Харківська бісквітна фабрика». 2019. 3 с.

48. Сенченко В.В. Оцінка ефективності використання нематеріальних активів на підприємствах України. Успіхи і досягнення в науці. 2014. № 1. С. 359-371.

49. Серединська В.М., Лужняк Л.Й. Аналіз капітальних інвестицій підприємства. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: міжн. наук.-практ. інтернет конф. 27.12.2019. Тернопіль. 2019. 195-197 с.

50. Соловей Н.В., Деркач О.С., Тітаренко А.Д. Проблеми та шляхи покращення обліку нематеріальних активів. *Економіка та держава.* № 3, 2019. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/3_2019/22.pdf

51. Тенюх З., Пелех У. Діджиталізація бухгалтерського обліку в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство.* 2022. № 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1588/1528> (дата звернення 02.10.2025)

52. Уманців Г., Шушакова І., Мінняло О., Щербакова Т., Хрустальова В. Оцінка нематеріальних активів в умовах економічної нестабільності в

Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики* Том 3 (50), 2023 С.102-115.

53. Усатенко О. В., Пашкевич М. С. Професійне судження у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності за МСБО та МСФЗ. *Бізнес Інформ*. 2023. № 3. С. 90-95.

54. Фоміна О. В., Августова О. О., Шушакова І. К. Оцінка вартості нематеріальних активів. *Бізнес Інформ*. 2021. №4. С. 154–160.

55. Шишкова Н.Л, Шевченко О.О. Гармонізація обліку капітальних інвестицій підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020.С. 64 .

56. Шуплик Є.Т., Трифонова О.В. Нематеріальні активи підприємств. *Матеріали 78-ї студентської науково-технічної конференції «Тиждень студентської науки»*. 2023. С. 500-501.

57. Ясишена В. В. Проблемні аспекти методології та організації обліку нематеріальних активів : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 330 с.

58. CCA (2021). Professional accountants – the future: generation next. URL: <https://www.accaglobal.com/in/en/technical-activities/technical-resources-search/november/generation-next.html> (дата звернення: 01.10.2025).

59. Abebe Zelalem B., Ali Abebe A. Does intangible assets affect the financial performance and policy of commercial banks' in the emerging market? PLoS ONE 2022. 17(8): e0272018. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0272018> (дата звернення: 13.10.2025)

60. Edi, E., & Wati, E. (2022). Measuring intangible asset: firm reputation. *Business: Theory and Practice*, 23(2), 396–407. <https://doi.org/10.3846/btp.2022.15945>

61. Jarrett, J. E. (2022). Intellectual Property and Similar Assets; an Economic and Decision Analysis. *International Journal of Commerce and Management Studies (IJCAMS)*, 7, 4. <https://ijcams.com/wpcontent/uploads/2023/01/3297-Fully-Revised-1.pdf> (дата звернення: 13.10.2025)

62. Thum-Thysen A., Voigt P., Weiss Ch. Reflections on Complementarities in Capital Formation and Production: Tangible and Intangible Assets across Europe. European Commission Directorate-General for Economic and Financial Affairs. Discussion Paper 152. December 2021 URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/reflections-complementarities-capital-formation-and-production-tangible-and-intangible-assets-across_en (дата звернення: 13.10.2025)

63. Visconti, R.M. (2021). The valuation of Digital Intangibles: Technology, Marketing, and Internet. *Milan, Italy: Catholic University of the Sacred Heart*, 536. <http://doi.org/10.1007/978-3-030-36918-7>

64. AC Crowe Ukraine. URL: <https://croweac.com.ua/uk/>

65. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2021 р. К.: Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2021, частина I, II, III. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/international_quality_control_standards_quality_management_audit_review_other_assurance_and_related_services-779

ДОДАТКИ

Додаток А

Визначення нематеріальних активів в економічній літературі

№ пор.	Зміст об'єкта управління	Представники наукової школи
1	Нематеріальні активи виступають індикаторами інноваційної активності компаній та є складною категорією, яка з часом удосконалюється і змінюється.	Романова О.В., Гончар К.С. [46]
2	Специфікою нематеріальних активів є те, що вони наділяють власника правами на використання матеріальних, інтелектуальних, природних, економічних ресурсів та авторськими правами.	Грибовська Ю.М. [8]
3	Це 1) необоротні довгострокові активи; 2) не мають матеріальної форми (речового втілення); 3) здатні забезпечити прибуток (економічні вигоди); 4) являють собою права та переваги для підприємницької діяльності; 5) є одним із видів ресурсів підприємства; 6) мають вартість (мають бути оцінені); 7) можуть бути ідентифіковані (у т. ч. відділені від суб'єкта господарювання)	Ясишена В.В. [57]
4	Нематеріальні активи відіграють важливу роль протягом інноваційної діяльності фірми, або в якості вхідних сигналів і виходів процесу	Козенкова В.Д. [18]
5	під нематеріальним активом слід розуміти немонетарний актив, який має певні особливі критерії, такі як можливість ідентифікації, відсутність фізичної форми, наявність юридичного статусу, який підлягає правовому захисту і використовується підприємством в процесі його господарської діяльності, збільшуючи його ринкову вартість.	Ковалевич О.В., Прохар Н.В. [16]
6	НМА є найбільш перспективною та керованою частиною майна, що становить значну частину вартості бізнесу.	Сенченко В.В. [48]
7	нематеріальні активи - це фактор, який разом із матеріальними і фінансовими активами впливає на формування вартості підприємства і знаходиться під контролем даного підприємства	Гамова О.В., Козачок І.А., Данько Е.С. [6]

8	Нематеріальний актив це нефінансовий актив, який не має фізичної форми та може бути ідентифікований (відокремлений від інших активів), контрольований суб'єктом господарювання, може приносити економічні вигоди в майбутньому	Плаксієнко В.Я., Верига Ю.А., Кулик В.А., Карпенко Є.А.[37]
9	нематеріальний актив є немонетарним активом, який не має матеріальної форми. Об'єктами даного нематеріального активу є права інтелектуальної власності, інші об'єкти права власності зі строком корисного використання більше одного року.	Ріжко А.А., Карпенко В.С., Карпенко Є.А. [45]
10	нематеріальні активи визначаються як немонетарні, що не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані та використовуються підприємством більше одного року або іншого, більш тривалого операційного періоду для виробництва, торгівлі, адміністрування, оренди.	Перчук О.В., Вовченко Р.С. [36]
11	Довгострокові витрати, які забезпечують можливість отримання доходу протягом тривалого періоду, однак не втілені у конкретну матеріальну форму, не мають фізичних властивостей та не належать до об'єктів основних засобів, виробничих запасів, готової продукції або товарів — цей особливий вид засобів називають нематеріальними активами.	Бутнік-Сіверський О. [5]
12	Нематеріальний актив — це актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований; це всі активи, крім основних засобів, грошових коштів, їх еквівалентів і дебіторської заборгованості у фіксованій (або визначеній) сумі грошей.	Фоміна О. В., Августова О. О., Шушакова І. К. [54]
13	«нематеріальний актив» – це немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований і утримується підприємством більше одного року або операційного циклу, використовується у фінансово-господарській діяльності підприємства з ціллю одержання вигід від його використання у майбутньому.	Овсюк Н.В., Лесько М.О. [33]

14	Нематеріальні активи втілені в основному в інтелектуальній власності, ринкових і технологічних інноваціях, клієнтській базі, інтелектуально-креативних ресурсах співробітників тощо.	Гладчук О., Марич М. [7]
15	НМА є важливим елементом оцінки вартості підприємства та ключовим фактором його конкурентоспроможності в змінному, динамічному середовищі.	Шуплик Є.Т., Трифонова О.В. [56]
16	ресурс, контрольований підприємством в результаті минулих подій, використання якого, як очікується, призведе до надходження економічних вигід у майбутньому, що не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання впродовж періоду, який більше одного року для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи наданні в оренду іншим особам	Завгородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. [12]
17	Це немонетарний актив, що не має матеріальної форми, може бути ідентифікований (відособлений) і знаходиться на підприємстві з метою використання протягом періоду, більшого ніж один рік, для виробництва, торгівлі, з адміністративною метою або для надання в оренду іншим особам	Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Денчук П.Н. [19]
18	Нематеріальні активи – це ліцензії, патенти, винаходи, комп'ютерні програми, авторські права та інші об'єкти інтелектуальної власності й права на провадження діяльності.	Онищенко В. [34]
19	Наявність нематеріальних активів у складі ресурсів підприємства надає низку суттєвих переваг: сприяє формуванню доданої вартості, створює позитивний імідж і підвищує інвестиційну привабливість підприємства, а також забезпечує захист його прав.	Дядюн О. О. [11]
20	нематеріальний актив - це немонетарний актив без матеріальної форми, який може бути ідентифікований компанією та утримуватися протягом більше одного року (або бізнес-циклу, якщо він більше одного року) для використання у виробництві, торгівлі, цілях управління або передачі в оренду іншим особам	Задерака Н. М., Лесько М. О. [13]

21	Використання нематеріальних активів або робить їхніх власників єдиним виробником певної продукції, або забезпечує зменшення витрат у порівнянні з іншими виробниками. Отже, нематеріальні активи багато важать у підвищенні конкурентоспроможності діючих підприємств.	Кожушко О.В., Лядова Ю.О. [17]
22	Аудит нематеріальних активів полягає у верифікації юридичних документів, на основі яких підтверджується або спростовується факт достовірності та вичерпності відображення в бухгалтерському обліку інформації щодо руху нематеріальних активів	Бондаренко О.М., Матвєєва О.М., Звірюк О.Р. [4]
23	майбутні вигоди, пов'язані з нематеріальними активами, зазвичай є набагато менш визначеними, ніж ті, що відносяться до матеріальних активів, а отже це і відрізняє нематеріальні активи від матеріальних	Соловей Н.В., Деркач О.С., Тітаренко А.Д. [50]
24	Особливістю нематеріальних активів є їх здатність використовуватись одночасно як: ▪ актив підприємства, вартість якого впливає на капіталізацію підприємства на ринку. ▪ актив, який надається для використання іншим особам (наприклад, за субліцензією або франшизою).	Уманців Г., Шушакова І., Міняйло О., Щербакова Т., Хрустальова В. [52]
25	Нематеріальний актив — це немонетарний актив, що проявляється через свої економічні властивості. Він не має фізичної форми, але надає права та економічні вигоди своєму власникові.	Visconti, R.M. [63]
26	Нематеріальні активи – це немонетарні активи, які проявляються через свої економічні властивості. Вони не мають фізичної форми, але надають власнику права та економічні вигоди, такі як інтелектуальна власність, патенти, торгові марки або гудвіл. Ці активи зазвичай мають цінність завдяки майбутнім економічним перевагам, які вони приносять, а не через свою фізичну форму.	Abebe Zelalem B., Ali Abebe A. [59]

27	Нематеріальні активи – це нефізичні ресурси, такі як дослідження та розробки, програмне забезпечення, патенти, бренди, організаційний капітал, що сприяють зростанню економічної продуктивності та конкурентоспроможності компаній та економіки загалом.	Thum-Thysen A., Voigt P., Weiss Ch.
28	нематеріальні активи визначаються як ресурси, які не мають фізичної форми, але забезпечують економічні вигоди компанії. Основний акцент робиться на репутації фірми як ключовому нематеріальному активі, що сприяє зростанню її вартості та конкурентоспроможності.	Edi, E., & Wati, E. [60]
29	нематеріальні активи визначаються як нефізичні ресурси, які надають компаніям економічні переваги завдяки їх здатності генерувати майбутні доходи. Основна увага зосереджена на інтелектуальній власності як ключовому виді нематеріальних активів.	Jarrett, J. E. [61]

Первинні документи з обліку надходження НМА

№ з/п	Назва господарської операції	Первинний документ
1	2	3
1	Придбання	Відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації (Форма НА-1), Акт приймання-передачі нематеріальних активів
2	Безоплатне одержання	Відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації (Форма НА-1), Акт приймання-передачі нематеріальних активів
3	Введення в експлуатацію	Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (Форма № НА-1), відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації (Форма НА-1)
4	Нарахування амортизації	Відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації (Форма НА-1)

**Характеристика типових форм первинних документів з обліку
надходження НМА**

№ з/п	Форма доку-менту	Назва документу	Примітки
1	2	3	4
1	НА-1	Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі НМА	Складається в одному примірнику на кожний окремий об'єкт приймальною комісією, призначеною наказом власника або уповноваженого органу (посадової особи), який здійснює керівництво підприємством
2	НА-2	Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі НМА	Застосовується для аналітичного обліку НА, а також для аналітичного обліку групи однотипних за призначенням та умовами використання об'єктів, що надійшли в одному календарному місяці та одній відповідальній за їх використання особі. Інвентарна картка ведеться в бухгалтерії на кожний об'єкт або групу об'єктів НА, заповнюється в одному примірнику на основі типової форми № НА-1.
3	НА-3	Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі НМА	Складається у двох примірниках комісією, призначеною наказом власника або уповноваженого органу (посадової особи), який здійснює керівництво підприємством. Підписується головою та членами комісії, особою, що була відповідальною за використання об'єкта права інтелектуальної власності. Затверджується керівником підприємства (уповноваженою особою).
4	НА-4	Інвентаризацій-ний опис об'єкта права інтелектуальної власності у складі НМА	Складається в одному примірнику для оформлення даних інвентаризації окремо за кожним місцезнаходженням об'єкта права інтелектуальної власності та за кожною відповідальною особою. В інвентаризаційний опис включається кожний окремий об'єкт права інтелектуальної власності

Додаток Г

Документування операцій з нематеріальними активами

Вид нематеріального активу		Докумен т
1	2	3
Об'єкти права користування ресурсами природного середовища	Право користування землею	Оформлена відповідно до встановленого законодавством порядку документація, що підтверджує право підприємства на земельну ділянку
	Геологічна та інша інформація про надра	Геологічний звіт, карти та інші матеріали
Об'єкти користування матеріальним та нематеріальним майном		Ліцензія на право здійснення будь-якої діяльності, ліцензія на право використання НМА
Ноу-хау		Повний вербальний або винахідний опис
Об'єкти промислової власності	Об'єкти патентного права	Патент, ліцензія, свідоцтво на поширення
	Комерційні і позначення	Свідоцтво, комерційні (фірмові) найменування є чинними з моменту першого використання цього найменування та охороняються без обов'язкового подання заявки
	Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності	Свідоцтво, опис, креслення, якщо вони подані
Об'єкти авторського права та суміжних з ним прав	Об'єкти авторського права	Свідоцтво, ліцензійний договір, акт передачі виключних авторських прав
	Об'єкти суміжних прав	Виконання, виробництво фонограм, виробництво відеограм, організація мовлення

Додаток Д

Інформаційне забезпечення аудиту нематеріальних активів у ТОВ

«АК «Кроу Україна»

№	Джерело інформації	Зміст даних	Відповідальний підрозділ
1	Первинні документи (договори, патенти, акти приймання-передачі)	Підтвердження прав власності на нематеріальні активи, їх первісна оцінка	Юридичний відділ, бухгалтерія
2	Облікові реєстри системи «Облік SaaS»	Аналітичні дані про вартість, амортизацію та рух нематеріальних активів	Відділ бухгалтерського обліку
3	Внутрішні накази та положення підприємства	Політика щодо визнання, оцінки та переоцінки нематеріальних активів	Адміністрація, служба внутрішнього контролю
4	Звіти про інвентаризацію та аудиторські робочі документи	Результати перевірки наявності, оцінки та використання активів	Аудиторська група Crowe Україна
5	Фінансова звітність підприємства	Дані про відображення нематеріальних активів у балансі та звіті про фінансові результати	Головний бухгалтер
6	Електронне сховище документів	Оцифровані копії договорів, ліцензій, сертифікатів, що підтверджують права на активи	ІТ-відділ

Додаток Ж

**Основні відмінності організації обліку при комп'ютеризованому та
безкомп'ютерних способах обробки облікової інформації**

Елементи організації бухгалтерського обліку	Способи ведення облікових записів	
	Безкомп'ютерний	Комп'ютеризований
Загальні підходи до організації обліку		
Застосування обчислювальної техніки в бухгалтерському обліку	Механізація окремих ділянок облікових робіт	Вирішення завдання комп'ютеризації бухгалтерського обліку під час системної комп'ютеризації господарської діяльності підприємства
Зв'язок управління та бухгалтерського обліку	Обробка облікових даних відокремлюється від процесу управління. Управлінці використовують готові зведені дані	Обліковий процес не виділяється із загального процесу управління. Управлінці використовують оперативні облікові дані
Регламентація роботи облікового апарату	Посадові інструкції, положення про бухгалтерію, накази та розпорядження керівництва, плани та графіки роботи бухгалтерії, схеми документообігу	Праця персоналу організується відповідно до технології, яка передбачена в комп'ютеризованій системі бухгалтерського обліку
1. Методичний етап організації бухгалтерського обліку		
1.1. Організація первинного документування: • тип носіїв первинної інформації	Паперові носії первинної інформації. При механізації використовуються носії, пристосовані для обробки на обчислювальних установках (перфокарти, магнітні стрічки тощо)	Електронні (магнітні, оптичні) носії первинної інформації: електронні первинні документи, смарт-картки, штрихові коди. Паперові носії використовують як допоміжні
• проектування та створення форм первинних документів	Конструювання паперових форм первинних документів з урахуванням відповідних стандартів; використання готових бланків документів. При механізації обліку – кодування ряду реквізитів та їх виділення для полегшення обробки за допомогою обчислювальної техніки	За допомогою програмних засобів створення двох форм кожного первинного документу: форми, пристосованої для введення необхідних реквізитів до комп'ютерної бази даних; форми для роздруку документів на папері

Продовження Додатку Ж

• встановлення порядку здійснення записів в первинних документах	Розробка інструкцій із заповнення первинних документів	Створення алгоритму заповнення документів з автоматичним розрахунком ряду реквізитів та контролем за правильністю їх введення.
• виписка первинних документів	Ручна виписка документів, потім – передача їх до бухгалтерії та обробка	Створення електронних документів під час здійснення господарських операцій та одночасна їх обробка і накопичення
1.2. Встановлення строків та порядку проведення інвентаризації	Зазначення порядку та строків проведення інвентаризації в Наказі про облікову політику	Створення програмного алгоритму та застосування технічних засобів (штрихкоди) для проведення інвентаризації
1.3. Вибір методу оцінки активів	Вибір найменш трудомісткого із методів (LIFO, FIFO, фактичної собівартості тощо)	Програмна реалізація найбільш оптимального способу оцінки
1.4. Вибір методу калькулювання	Вибір номенклатури статей виробничих, загальногосподарських і цехових витрат, способу калькулювання виробничих виробів тощо	Побудова багаторівневих розрізів статей витрат, необхідних для потреб управління
1.5. Встановлення робочого Плану рахунків бухгалтерського обліку	Розробка ієрархічної структури субрахунків та обмеженої номенклатури аналітичних рахунків	Розробка багаторівневої ієрархічної та багатовимірної паралельної структури субрахунків та аналітичних рахунків
1.6. Встановлення переліку типових бухгалтерських проводок	Фіксація переліку проводок в посадових інструкціях облікових працівників	Програмно реалізований поточний контроль введення проводок на кожному комп'ютеризованому робочому місці (КРМ) бухгалтера
1.7. Визначення переліку і розробка форм звітності та порядку їх заповнення	Встановлення порядку заповнення стандартних звітів; розробка форм внутрішніх звітів	Програмування алгоритмів, за якими формуються запити до бази даних для вибірок, необхідних для формування звітів; створення комп'ютерних форм звітів
2. Технічний етап організації бухгалтерського обліку		
Вибір форми обліку	Вибір однієї з форм обліку, що найбільше відповідає потребам підприємства (журнально-ордерної, меморіально-ордерної, спрощеної), та подальша механізація ведення окремих облікових регістрів	Встановлення порядку накопичення, обробки, узагальнення, контролю інформації та формування звітних показників відповідно до програмно реалізованих алгоритмів обробки первинної інформації

3. Організаційний етап організації бухгалтерського обліку		
3.1. Встановлення найбільш економної і найбільш зручної загальної схеми побудови облікового апарату	При паперовому способі – вибір однієї з схем побудови облікового апарату та його роботи (централізованої або децентралізованої); при механізованому – використання обчислювальних центрів в умовах централізації та КРМ бухгалтера – в умовах децентралізації	За допомогою комп'ютерних обчислювальних мереж облікові дані вводяться до бази даних програмно-апаратної системи децентралізовано, а накопичуються, обробляються та контролюються централізовано
3.2. Визначення оптимальної структури облікового апарату (розподіл облікової праці за ділянками обліку)	Розподіл праці за оперативно-технічною або функціональною ознакою; наявність двох категорій працівників: бухгалтерів та рахівників (операторів обчислювальних машин)	Розподіл праці переважно за функціональною ознакою; наявність двох категорій облікових працівників: бухгалтерів-операторів, що вводять дані, і бухгалтерів-контролерів, що реалізують логічні облікові функції
3.3. Встановлення норм праці та часу, необхідних для виконання робіт і визначення оптимальної чисельності бухгалтерії	Встановлення норм часу на складання первинних документів, заповнення регістрів, заповнення звітів	Встановлення норм часу на складання первинних документів та формування запитів до бази даних з метою отримання звітних показників
3.4. Набір кадрів та їх навчання	Набір працівників із навичками ведення бухгалтерського обліку в умовах паперового способу обробки облікової інформації; ознайомлення їх із особливостями діяльності підприємства	Набір облікових працівників із елементарними знаннями комп'ютерної техніки, навчання їх особливостям порядку ведення обліку, що реалізований в програмній системі
3.5. Організація робочих місць бухгалтерів	Організація окремих робочих місць бухгалтерів або їх КРМ	Організація технологічних ланцюжків обробки інформації та їх комп'ютеризація
3.6. Раціональне розміщення облікового апарату	Розміщення у безпосередньому сусідстві підрозділів та облікових працівників, які часто взаємодіють; розміщення бухгалтерії в цілому та її частин на близький відстані до оперативних підрозділів підприємства тощо	В бухгалтерії, як в окремому підрозділі, знаходяться тільки бухгалтери, які займаються підсумковим узагальненням та контролем облікової інформації; решта облікових працівників розміщені безпосередньо в місцях здійснення господарських операцій

Закінчення Додатку Ж

3.7. Встановлення належних інформаційних зв'язків всередині бухгалтерії і між бухгалтерією та оперативними підрозділами підприємства, а також із зовнішнім світом	Встановлення правил діловодства і створення схем та графіків документообігу	Застосування засобів електронного діловодства (процедур створення, заповнення та розсилки електронних документів); широке застосування електронних засобів комунікації (електронної пошти, телеконференцій)
3.8. Організація матеріального, інформаційного та технічного забезпечення облікових працівників; необхідні технічні засоби	Витрати на придбання канцелярського приладдя, бланків документів тощо	Вибір та придбання комп'ютерів і бухгалтерських програм
3.9. Мотивація працівників бухгалтерії	Основний вид стимулювання – оплата праці, інші види стимулювання	Можливість проявити свій творчий потенціал при програмуванні алгоритмів обробки інформації, та формуванні звітів для потреб управління
3.10. Встановлення правильного та точного обліку роботи облікових працівників та контроль виконання ними своїх функцій	Візуальний та наступний документальний контроль	Автоматичний безперервний контроль правильності заповнення документів та формування бухгалтерських проводок, здійснення документообігу, використання робочого часу
3.11. Організація архіву бухгалтерських документів	Первинні документи, реєстри, звіти роздруковуються та зберігаються в архіві	Створюються електронні сховища даних на електронних носіях первинної інформації

Наказ про облікову політику АК «Кроу Україна»

Crowe Horwath AC Ukraine
Spaska 37, Kyiv
Tel. +38 044 391 3003
office@crowe.com.ua
www.crowe.com.ua

Наказ № 28.12-01

**м. Київ
28 грудня 2018 року**

**Про організацію бухгалтерського обліку і
облікову політику ТОВ «КРОУ ХОРВАТ ЕЙСІ УКРАЇНА»**

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 № 996-XIV зі змінами та доповненнями

НАКАЗУЮ:

Здійснювати ведення бухгалтерського обліку та складати фінансову звітність відповідно до затверджених Міністерством фінансів України та зареєстрованими в Міністерстві юстиції України Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі - П (С) БО) № № 1-34 із змінами та доповненнями.

Здійснювати ведення бухгалтерського обліку відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 г. № 186 зі змінами і доповненнями.

І. Організація бухгалтерського обліку.

1. Для достовірного і узгодженого відображення господарських операцій застосовувати Єдиний робочий план рахунків бухгалтерського обліку (додаток № 1).
2. Встановити тривалість операційного циклу - рік.
3. Визначити форму організації ведення бухгалтерського обліку - бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером.
4. Визначити форму ведення бухгалтерського обліку - змішана (оборотні відомості, відомості аналізу бухгалтерських рахунків).
5. Визначити у складі звичайної діяльності операційну, інвестиційну та фінансову діяльність. Операційної вважати всю звичайну діяльність за винятком інвестиційної та фінансової. Інвестиційної вважати діяльність з придбання (створення) і реалізації необоротних активів. Фінансової вважати діяльність, яка призводить до зміни величини і структури капіталу.
6. Придбання, реалізацію та списання необоротних активів враховувати в складі інвестиційної діяльності.
7. Нарахування та виплату дивідендів акціонерам товариства відносити до фінансової діяльності.
8. Зміни розміру статутного капіталу враховувати в складі фінансової діяльності.

Продовження Додатку II

9. Залучення позикового капіталу, нарахування та сплату відсотків за користування позиковим капіталом (включаючи відсотки за векселями) враховувати в складі фінансової діяльності.
10. Використовувати позабалансові рахунки для ведення інформації про активи, отриманих за договорами операційної оренди (лізингу), про залишки та рух ТМЦ, що є власністю третіх сторін і які перебувають на відповідальному зберіганні в розрізі рахунків, зазначених в Єдиному плані рахунків.
11. Для відображення господарських операцій не застосовувати 8 клас рахунків «Витрати за елементами».
12. Скласти звіт про Рух грошових коштів по прямому методу.
13. Для перерахунку доходів, витрат і руху грошових коштів середньозважений валютний курс не застосовувати.
14. Прийняти межу сутєвості для розкриття інформації у фінансовій звітності по всіх об'єктах обліку, що відносяться до активів, зобов'язань, власного капіталу, а також окремих видів доходів і витрат, що дорівнює 1 000 грн.

II. Бухгалтерський облік основних засобів організувати згідно П (С) БО-7 «Основні засоби»

1. Основні засоби класифікувати по групах відповідно до П (С) БУ 7 «Основні засоби».
2. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.
3. Об'єкт, який визнається в якості основного засобу, оцінюється за первісною вартістю (собівартістю).
4. Фактична вартість об'єкта складається з сум, які сплачуються постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків), ввізні мита і непрямі податки у зв'язку з придбанням основних засобів, якщо вони не відшкодовуються підприємству, а також будь-які прямі витрати щодо приведення активу в робочий стан для використання за призначенням.
5. Вартість основних засобів, створених підприємством, визначається відповідно до П (С) БО 16 «Витрати». У вартість входять всі витрати, які безпосередньо пов'язані з їх створенням:
 - будівельні матеріали;
 - підготовчі витрати;
 - витрати на оплату праці;
 - разові платежі, такі як оплата дозволу на будівництво, оплата архітектурно-проектних робіт;
 - інші прямі витрати, безпосередньо пов'язані зі створенням основних засобів.
6. Вартість об'єкта, отриманого в обмін на подібний об'єкт, дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливую вартість, то первісною вартістю об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є справедлива вартість переданого об'єкта з включенням різниці до витрат звітного періоду.
7. Вартість об'єкта основних засобів, придбаного в обмін на неподібний об'єкт, дорівнює справедливій вартості переданого об'єкта основних засобів.
8. Об'єкти основних засобів, отримані безкоштовно, обліковуються за справедливою вартістю, підтвердженою експертною оцінкою, проведеною під час такого отримання.
9. До малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) відносити матеріальні активи з терміном корисного використання (експлуатації) більше одного року, вартісної критерій встановити до 6 000 гривень.
10. Всі основні засоби, придбані, отримані або вироблені своїми силами, але не введені в експлуатацію відображаються за рахунком «Придбання (виготовлення) основних засобів», «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів», «Капітальне будівництво». Після їх фактичного введення в експлуатацію об'єкти основних засобів зараховуються на відповідні рахунки «Основні засоби».
11. Амортизація основних засобів нараховується прямолінійним методом протягом строку їх корисного використання.

Продовження Додатку II

12. Амортизація інших необоротних активів нараховується наступними методами:
 - малоцінних необоротних активів і бібліотечних фондів нараховувати в розмірі 100% їх вартості в першому місяці використання;
 - інших необоротних активів - прямолінійним методом протягом строку корисного використання об'єкта.
13. Вважати строком корисного використання об'єкта мінімально допустимий строк корисного використання відповідно до класифікації груп основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів затвердженої в Податковому Кодексі України.
14. Ліквідаційна вартість об'єктів основних засобів порівнюється до нуля.

III. Податковий облік основних засобів, малоцінних необоротних матеріальних активів і нематеріальних активів організувати згідно Податкового Кодексу України

1. Нарахування амортизації здійснювати за прямолінійним методом.
2. З метою нарахування амортизації застосовувати мінімально допустимі строки корисного використання відповідно до класифікації груп основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів затвердженої в Податковому Кодексі України.
3. Амортизацію МНМА нараховувати в першому місяці використання об'єкта в розмірі 100 відсотків його вартості.
4. Ліквідаційна вартість об'єктів основних засобів порівнюється до нуля.

IV. Бухгалтерський облік нематеріальних активів організувати згідно П (С) БО-8 «Нематеріальні активи»

1. **Нематеріальний актив** – це немонетарний актив, який не має матеріальної форми, який може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам.

До нематеріальних активів відносять:

- торгові марки;
 - фірмові найменування;
 - програмне забезпечення;
 - ліцензії;
 - авторські права, патенти та інші права на промислову власність;
 - ноу-хау, рецепти, формули, проекти і макети;
 - право користування природними ресурсами;
 - право користування майном.
2. Первісна вартість нематеріального активу при його покупці включає:
 - покупну ціну;
 - імпорتنі мита;
 - непрямі податки, які не компенсуються та що включаються у вартість придбання;
 - витрати, безпосередньо пов'язані з підготовкою активу до використання за призначенням.
 3. Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснювати прямолінійним методом протягом строку їх корисного використання.
 4. Ліквідаційна вартість нематеріальних активів порівнюється до нуля.

Продовження Додатку II

V. Організувати бухгалтерський облік запасів згідно П (С) БО-9 «Запаси»

1. Одиницею запасів вважати вид (найменування) запасів.
2. Придбані запаси прибуткувати по історичній (первісній) вартості. У разі, якщо на момент оприбуткування запасів неможливо достовірно визначити їх первісну вартість, такі запаси можуть оцінюватися та відображатися за справедливою вартістю з наступним коригуванням до первісної вартості.
3. Оцінку запасів при вибутті визначати- методом ФІФО;
4. До МБП відносити предмети терміном служби менше 1 року. Вартість малоцінних і швидкозношуваних предметів, переданих в експлуатацію, виключається зі складу активів з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і матеріально відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання.
5. Транспортно-заготівельні витрати враховувати в складі вартості запасів, що надійшли без виділення на окремому субрахунку.

VI. Організувати бухгалтерський облік дебіторської заборгованості згідно з П (С) БО - 10 «Дебіторська заборгованість».

1. Дебіторська заборгованість підприємства класифікується як:
 - поточна - коли погашення цієї заборгованості здійснюється протягом дванадцяти місяців від дати балансу;
 - сумнівна - заборгованість за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) або заборгованість по сплаті відсотків, щодо яких існує невпевненість в її погашенні боржником, і яка відрізняється від безнадійної заборгованості;
 - безнадійна - коли існує впевненість в її непогашення боржником або за якою минув строк позовної давності.
2. Поточну дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнавати активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг і оцінювати за первісною вартістю. До підсумку балансу поточну дебіторську заборгованість включати за чистою реалізаційною вартістю, яка визначається шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів.
3. Поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості, призначеної для продажу), включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю.
4. Створювати резерв сумнівних боргів по дебіторській заборгованості за продукцію і товари, роботи, послуги, а також вексельної та іншої дебіторської заборгованості, за оцінкою платоспроможності.
5. Для аналізу дебіторської заборгованості створити постійно діючу комісію, що включає фахівців бухгалтерської служби, юридичної служби та служби аудиту. Зазначена комісія формує список безнадійної дебіторської заборгованості з зазначенням критеріїв визнання її безнадійною, термінів непогашення та представляє його для прийняття управлінського рішення.
6. Списання безнадійної заборгованості здійснювати за рахунок резерву сумнівних боргів, а при його недостатності - списувати з активів на інші операційні витрати.

Продовження Додатку II

3. В бухгалтерському обліку доходи відображаються у звітному періоді підписання акту виконаних робіт.

XI. Організувати бухгалтерський облік витрат згідно П (С) БО - 16 «Витрати»

1. Об'єктом обліку витрат при виробництві продукції (виконанні робіт, наданні послуг) вважати вид продукції (робіт, послуг).
2. Встановити, що собівартість продукції (виконаних робіт, наданих послуг) складається з елементів, які безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат. Собівартість послуг з суборенди складається з витрат на оренду даного об'єкту.
3. До витрат майбутніх періодів відносити передплату за періодичні видання, сплачені авансом членські внески, страхування відповідальності, інші витрати, що відносяться до наступного облікового періоду.
4. Закриття витрат на фінансовий результат здійснювати в останньому місяці звітного періоду наступним чином:
 - собівартість реалізації, адміністративні витрати, витрати на збут та інші витрати операційної діяльності відносити на результат операційної діяльності;
 - фінансові витрати і втрати від участі в капіталі відносити на результат фінансової діяльності;
 - інші витрати відносити на результат іншої діяльності.

XII. Організувати бухгалтерський облік поточних і відстрочених податків відповідно до П (С) БО №17 «Податок на прибуток».

1. Відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання відображаються у фінансовій звітності на дату річного балансу. У проміжній фінансовій звітності показувати лише суму поточного податку на прибуток, обчисленого за правилами податкового обліку.
2. Відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання не нараховуються в період подачі фінансової звітності за формами 1-м, 2-м, 1-мс, 2-мс.

XIII. Організаційні питання

1. Для проведення інвентаризаційної роботи створюється комісія з трьох осіб з обов'язковим включенням до складу комісії фахівця бухгалтерської служби.
2. Встановити терміни проведення інвентаризації:
 - необоротних активів, незавершеного капітального будівництва - на 01.12 відповідного року;
 - розрахунків з дебіторами, кредиторами, бюджетом, соціальними та іншими фондами - щоквартально.
3. Інвентаризацію розрахунків здійснювати шляхом складання актів звірки розрахунків. Роботу зі складання актів звірок організувати таким чином:
призначити відповідальними за:
 - формування актів звірок - служба бухгалтерського обліку;
 - по підтвердженню актів звірок:
 - за розрахунками з покупцями – відповідний департамент, який надавав послуги покупцю;
 - по розрахунках з постачальниками - служба бухгалтерського обліку.
4. Формування та підписання актів звірок з покупцями здійснювати одночасно з підписанням остаточного акту наданих послуг по кожному окремому договору з покупцем.

Закінчення Додатку II

5. Для об'єктів, що вводяться в експлуатацію очікуваний строк корисного використання встановлювати і фіксувати в акті введення в експлуатацію.
6. Для організації та проведення експертизи цінності документів і передачі їх в архів, а також для підготовки бухгалтерської документації до знищення, створити комісію в такому складі:
 - голова комісії - головний бухгалтер;
 - член комісії – юрист;
 - член комісії – аудитор.
7. Терміни зберігання первинних документів, звітних регістрів, бухгалтерських звітів і фінансової звітності, податкової звітності та іншої документації визначаються згідно з Переліком типових документів, які створюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, організацій і підприємств, із зазначенням термінів зберігання документів, затвердженого наказом Головного архівного управління при КМУ України від 20.07.1998 р № 41 зі змінами та доповненнями.
8. Призначити відповідальних:
 - за виписку довіреностей на одержання ТМЦ - бухгалтера служби бухгалтерського обліку;
 - за облік і збереження бланків суворої звітності - бухгалтера служби бухгалтерського обліку;

XIV. Прикінцеві положення

1. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою
2. Наказ набирає чинності з 01 січня 2019 року.

Генеральний директор**В.Г. Козленко****Головний бухгалтер****К.С. Сатир**

Додаток К

Фінансова звітність ТОВ АК «Кроу Україна»

Головний бухгалтер
ПАРАМОНОВА ГАННА
ОЛЕКСАНДРІВНА
Код ДРФО: 3094511561
6FBCSE80CC24794F004000000FE
48090088351D00
КНЕДП "MASTERKEY" ТОВ "АРТ
-МАСТЕР"
Дата підпису: Відмітку
часу не встановлено

Генеральний директор
Потопальська Олена
Вікторівна
Код ДРФО: 2846601327
6FBCSE80CC24794F0040000007D
D99001266511222
КНЕДП "MASTERKEY" ТОВ "АРТ
-МАСТЕР"
Дата підпису: Відмітку
часу не встановлено

ТОВ АК «КРОУ УКРАЇНА»
Зареєстровано в ЄДРПОУ № 33833362 9003728826
Приват: 6FBCSE80CC24794F0040000003F
48090088351D00
Дата реєстрації: 2024 16:35:50
КНЕДП "MASTERKEY" ТОВ "АРТ
-МАСТЕР"
Дата підпису: Відмітку
часу не встановлено

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"

Фінансова звітність малого підприємництва

		КОДИ		
		2024	01	1
Підприємство	Дата (рік, місяць, число)			
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ АУДИТОРСЬКА КОМПАНІЯ "КРОУ УКРАЇНА "	за ЄДРПОУ	33833362		
Територія М.КИЇВ, ОБОЛОНСЬКИЙ Р-Н	за КАТОТТГ	UA8000000000005514 39		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240	
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування	за КВЕД	69.20	
Середня кількість працівників, осіб	86			
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	03040 Україна, м. Київ, Оболонська набережна, 33	0443913003		

1. Баланс на 31.12.2023 р.

Актив		Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1		2	3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи				
Первісна вартість		1000	181.5	303.9
Накопичена амортизація		1001	381.5	537.5
Незавершені капітальні інвестиції		1002	(200.0)	(233.6)
Основні засоби:		1005	-	-
первісна вартість		1010	3 866.9	3 060.8
знос		1011	7 797.9	7 405.6
Довгострокові біологічні активи		1012	(3 931.0)	(4 344.8)
Довгострокові фінансові інвестиції		1020	-	-
Інші необоротні активи		1030	8 189.8	2 587.3
Усього за розділом I		1090	-	-
II. Оборотні активи		1095	12 238.2	5 952.0
Запаси:				
у тому числі готова продукція		1100	8.4	1 875.0
Поточні біологічні активи		1103	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги		1110	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом		1125	7 153.3	5 268.7
у тому числі з податку на прибуток		1135	23.1	19.8
Інша поточна дебіторська заборгованість		1136	-	-
Поточні фінансові інвестиції		1155	5 518.8	2 955.7
Гроші та їх еквіваленти		1160	-	-
Витрати майбутніх періодів		1165	15 119.7	15 815.3
Інші оборотні активи		1170	198.5	3 788.3
Усього за розділом II		1190	2 615.7	1 887.3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		1195	30 637.5	31 610.1
		1200	-	-

Закінчення додатку К

Баланс	1300	42 875.7	37 562.1
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 000.0	1 000.0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 541.4	9 389.6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	13 541.4	10 389.6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	876.2	1 420.0
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	11 874.9	13 346.7
розрахунками з бюджетом	1620	1 638.7	759.1
у тому числі з податку на прибуток	1621	210.6	335.1
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	14 944.5	11 646.7
Усього за розділом III	1695	28 458.1	25 752.5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	42 875.7	37 562.1

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2023

р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	63 380.6	47 241.9
Інші операційні доходи	2120	2 523.2	751.9
Інші доходи	2240	883.2	8 176.6
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	66 787.0	56 170.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(50 373.3)	(28 393.2)
Інші операційні витрати	2180	(13 147.2)	(19 080.4)
Інші витрати	2270	(5 735.3)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(69 255.8)	(47 473.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-2 468.8	8 696.8
Податок на прибуток	2300	(683.0)	(237.6)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-3 151.8	8 459.2

Керівник

(підпис)

Потопальська Олена Вікторівна
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Парамонова Ганна Олександрівна
(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Перелік засновників/учасників юридичної особи

☰

YOU
CONTROL

Введіть ваш запит...

Пошук

УКР ▾

Увійти

Реєстрація

📄

🏠

🔍

👤

🔔

📌

👥

📊

🎓

ℹ️

Перелік засновників/учасників юридичної особи

КАРПОВ ЛЕОНІД МИКОЛАЙОВИЧ

Адреса засновника: Україна, 03127, місто Київ, ВУЛИЦЯ ВАСИЛЬКІВСЬКА, будинок 🏠, корпус 🏠, квартира 🏠

Розмір внеску до статутного фонду: 200 000,00 грн

Частка (%): 20,00%

ПОТОПАЛЬСЬКА ОЛЕНА ВІКТОРІВНА

Адреса засновника: Україна, 04205, місто Київ, пр.Оболонський, будинок 🏠, квартира 🏠

Розмір внеску до статутного фонду: 200 000,00 грн

Частка (%): 20,00%

КОЗЛЕНКО ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ

Адреса засновника: Україна, 04211, місто Київ, Оболонська набережна, будинок 🏠, корпус 🏠, квартира 🏠

Розмір внеску до статутного фонду: 300 000,00 грн

Частка (%): 30,00%

СТЕЦЬОК СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ

Адреса засновника: Україна, 03194, місто Київ, б.Кольцова, будинок 🏠, квартира 🏠

Розмір внеску до статутного фонду: 300 000,00 грн

Частка (%): 30,00%

Короткий звіт з подібності

Звіт подібності

Метадані

Назва організації
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU
Заголовок
Особливості організації обліку та аудиту нематеріальних активів на підприємстві
Автор Науковий керівник / Експерт
Опанасенко Д.В. Булкот Г.В.
Підрозділ
кафедра аудиту

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25
Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

14347
Кількість слів

118630
Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при копіюванні документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали		6
Мікропробіли		1
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		16

Копія тез статей

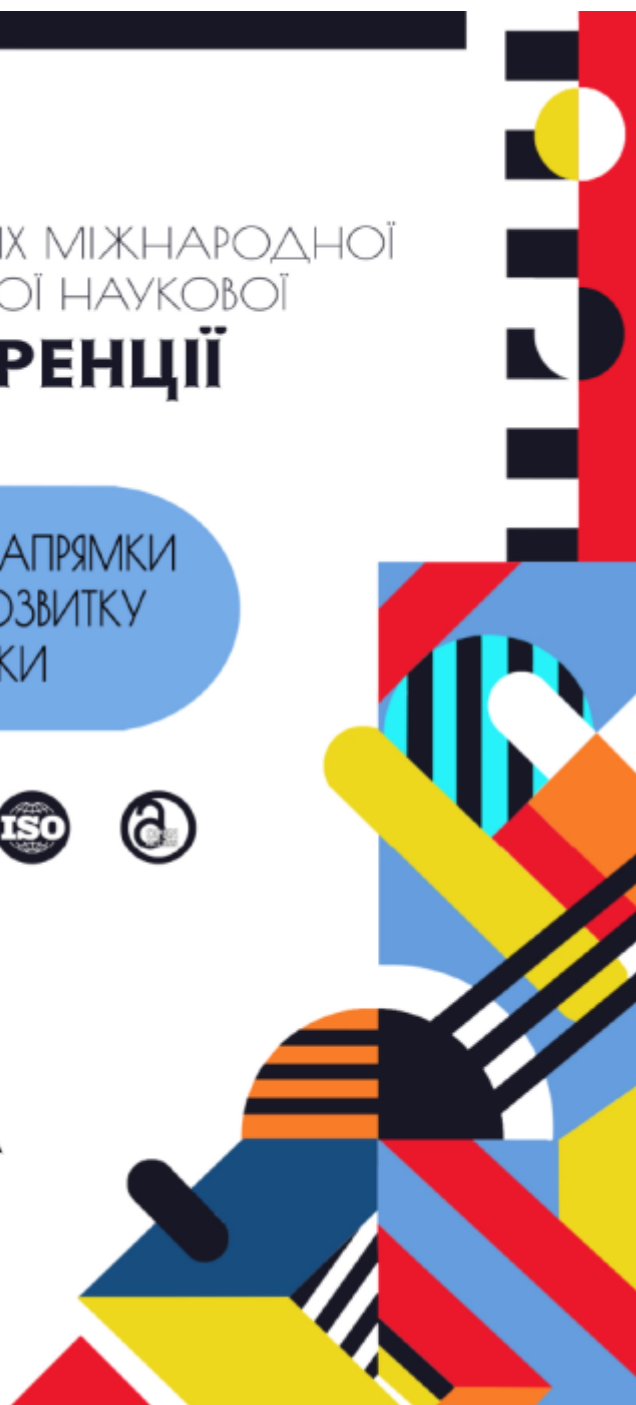
МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ
ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
СВІТОВОЇ НАУКИ

М. СУМИ, УКРАЇНА

**5 ГРУДНЯ
2025 РІК**

5 грудня 2025 рік • Суми, Україна • Молодіжна наукова ліга

ПРОБЛЕМАТИКА ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ Опанасенко Д.В., Науковий керівник: Булкот Г.В.	106
ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ Вакуленко Ж.О., Науковий керівник: Косата І.А.	108
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЙ Сімошук В.В., Науковий керівник: Добрунік Т.П.	111
РОЛЬ АВТОМАТИЗАЦІЇ У ОПТИМІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ Маслов Д.О., Науковий керівник: Косата І.А.	114
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БЕЗГОТІВКОВИХ ПЛАТЕЖІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Байдак К.І., Науковий керівник: Косата І.А.	119
ФІНАНСОВИЙ МОНИТОРИНГ ТА АУДИТ У КОРПОРАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ Асонов М.С., Науковий керівник: Романчукевич В.В.	123
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ Данюченко І.А., Науковий керівник: Косата І.А.	126

СЕКЦІЯ 4. МАРКЕТИНГОВА ТА ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

НЕЙРОМАРКЕТИНГ ТА ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА: ВИКОРИСТАННЯ БІОМЕТРИЧНИХ ДАНИХ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ РЕКЛАМНИХ КАМПАНІЙ Кирейчук Д.А., Науковий керівник: Лазаренко Ю.О.	129
ЯК ТІКТОК ФОРМУЄ НОВІ СПОЖИВЧІ ТРЕНДИ ТА КУЛЬТУРНІ КОДИ Дяк А.Ю., Науковий керівник: Синюченко А.М.	131

СЕКЦІЯ 5. МЕНЕДЖМЕНТ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА РІВЕНЬ УТРИМАННЯ ПЕРСОНАЛУ В IT-КОМПАНІЯХ Пшінка Т.І., Дмитров В.В., Науковий керівник: Подзігун С.М.	133
ІНСТИТУЦІЙНІ БАР'ЄРИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ Михня А.В., Науковий керівник: Трохимець О.І.	136
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМАНДИ МЕНЕДЖЕРІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ Юрко А.Є., Науковий керівник: Жадан О.В.	139
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ Котляр О.В., Науковий керівник: Косата І.А.	142
УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ Савченко О.С., Науковий керівник: Шульга О.А.	146

Пріоритетні напрямки та вектори розвитку світової науки

Опанасенко Дмитро Вікторович, здобувач вищої освіти факультету обліку та податкового менеджменту

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, Україна

Науковий керівник: Булкот Ганна Вікторівна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри аудиту

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, Україна

ПРОБЛЕМАТИКА ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Нематеріальні активи (НА) сьогодні є однією з ключових складових інтелектуального капіталу підприємства. Вони забезпечують формування конкурентних переваг, впливають на ринкову вартість компанії та визначають її здатність до інноваційного розвитку. Незважаючи на зростання їх ролі, система обліку нематеріальних активів залишається складною та нерідко суперечливою, що формує низку проблем методичного, організаційного та нормативного характеру. По-перше, нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів є недостатньо узгодженим. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи», містять основні вимоги, проте не завжди повністю корелюють із підходами МСБО 38. Це створює різночитання щодо критеріїв визнання, ідентифікації та оцінки таких активів, особливо в частині визначення строку корисного використання, переоцінки та порядку амортизації. У роботі підкреслено, що невизначеність вартості НА та відсутність універсальних методик їх оцінювання збільшує ризики викривлення фінансових результатів підприємства, особливо у випадку активів, пов'язаних із цифровими технологіями.

Суттєвим викликом є складність оцінювання нематеріальних активів, таких як програмне забезпечення, бази клієнтів, бренди, результати інтелектуальної діяльності. Частина цих активів є унікальною або важко піддається достовірній грошовій оцінці. Згідно з дослідженням, об'єктивність подальшої оцінки може бути обмежена швидкою втратою актуальності активу, технологічним старінням, зміною економічних вигід від його використання. У таких умовах бухгалтер часто змушений застосовувати професійне судження та експертні методи, що збільшує суб'єктивність оцінки та ускладнює аудит.

Організаційні проблеми стосуються документального оформлення операцій із нематеріальними активами. Зокрема, у роботі встановлено, що належне підтвердження прав власності (ліцензійні угоди, патенти, договори, сертифікати) є критично важливим для правильного відображення активів у бухгалтерському обліку. Неповнота або неточність первинних документів спричиняє ризики невизнання активів або їх помилкового списання. Не менш значущою є проблема упорядкування документообігу, особливо за умов одночасного ведення паперових та електронних форм документів.

Проблеми аналітичного та синтетичного обліку нематеріальних активів виникають через недостатню деталізацію регістрів, відсутність єдиних підходів до класифікації активів, а також труднощі у визначенні правильного субрахунку відповідно до їх функціонального та правового змісту. Класифікаційна нечіткість

ускладнює управління активами, розподіл витрат, планування амортизації та проведення аудиту.

Цифровізація облікових процесів створює нові можливості, але одночасно породжує окремі проблеми. Використання автоматизованих програмних рішень, таких як «Облік SaaS», потребує чіткої інтеграції між підрозділами, належної системи контролю доступу та захисту даних. У роботі зазначено, що хоча цифрові платформи дозволяють формувати єдиний інформаційний простір, вони вимагають високого рівня кваліфікації персоналу та регулярного оновлення програмного забезпечення. Це впливає на достовірність амортизаційних розрахунків, коректність реєстрів і повноту інформації.

Окремою проблемою є аудит нематеріальних активів, який залежить від якості внутрішнього контролю, достовірності первинних документів та наявності обґрунтованих розрахунків вартості активів. Оскільки значна частина НА немає фізичної форми, аудиторі складно підтвердити їх реальність, наявність економічних вигід та правовий статус. У роботі наголошено, що недооцінка або завищення вартості активів унаслідок неправильної класифікації чи амортизації суттєво впливає на показники фінансової звітності.

Підсумовуючи, можна виділити ключові проблеми обліку нематеріальних активів: нечіткість нормативно-правових вимог та розбіжності між НП(С)БО і МСБО; складність достовірної оцінки активів та суб'єктивність професійного судження бухгалтера; недоліки документального оформлення, що впливають на ідентифікацію та законність активів; проблеми класифікації активів і недостатня деталізація аналітичних рахунків; ризики, пов'язані з цифровізацією, включаючи точність даних і налаштування систем; складність аудиторської перевірки через нематеріальну природу активів.

Отже, розв'язання зазначених проблем потребує вдосконалення нормативної бази, гармонізації українських стандартів із міжнародними вимогами, впровадження сучасних цифрових рішень, стандартизації документів та підвищення кваліфікації персоналу, а також дозволить забезпечити достовірність фінансової інформації та підвищити ефективність управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Список використаних джерел:

1. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/LAS-38_ukr_2016.pdf (дата звернення: 01.12.2025).
2. Національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення: 01.12.2025).